

Zaanstreek-Waterland

Planning en Control Cyclus Jaarstukken 2019

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

INHOUDSOPGAVE	2
VOORWOORD	3
Inleiding	3
Algemeen	3
1 JAARVERSLAG	5
1.1 Programmaverantwoording	6
1.1.1 Programma 1 Monitor, signaleren en adviseren	7
1.1.2 Programma 2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	10
1.1.3 Programma 3 Publieke gezondheid bij rampen en crises	19
1.1.4 Programma 4 Toezicht houden	21
1.1.5 Programma 5 Contracttaken	23
1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen	25
1.2 Paragrafen	27
1.2.1 Inleiding	27
1.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	27
1.2.3 Verbonden partijen	29
1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen	30
1.2.5 Financiering	30
1.2.6 Bedrijfsvoering	32
2 JAARREKENING	38
2.1 Balans per 31 december 2019 GGD Zaanstreek-Waterland	39
2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	41
2.3 Toelichting	43
2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	43
2.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2019	44
2.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019	51
2.3.4 Resultaatbestemming	58
2.3.5 Wet Normering Topinkomens	59
2.3.6 Gebeurtenis na balansdatum	61
BIJLAGEN	63
Afkortingenlijst	63
Taakvelden	65
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66

VOORWOORD

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag en jaarrekening 2019 van GGD Zaanstreek-Waterland (GGD). Met het jaarverslag en jaarrekening legt het Algemeen Bestuur van de GGD verantwoording af over de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden uit de programmabegroting binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Wij rapporteren graag over stand van zaken in de programma's:

1. Monitoren, signaleren en Adviseren
2. Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
3. Publieke gezondheidszorg bij rampen en crises
4. Toezicht

In deze rapportage is ter informatie de financiële stand van zaken van de projectmatige werkzaamheden vermeld, maar niet opgenomen in het resultaat. Inhoudelijk verslag en de financiële rapportage over projectmatige werkzaamheden gebeurt separaat aan de opdrachtgevende gemeenten.

Algemeen

GGD Zaanstreek-Waterland ondersteunt de gemeenten bij het realiseren van hun doelstellingen in het kader van preventie, de publieke gezondheid en sociale veiligheid. De GGD werkt en denkt vanuit preventie en eigen regie van mensen op hun gezondheid. Gemeenten hebben daarin een belangrijke verantwoordelijkheid. De nadruk ligt niet alleen op de aanpak van problemen van burgers, maar veel meer op het voorkomen daarvan. Dit is waar ook in 2019 onze professionals vol enthousiasme samen met de gemeenten en ketenpartners aan hebben gewerkt. Dit heeft mooie resultaten opgeleverd. Wij rapporteren hier over bij de programma's in de volgende hoofdstukken. Een aantal algemene ontwikkelingen halen wij graag naar voren.

Meer adviesaanvragen

Zowel de gemeenten als maatschappelijke ketenpartners en inwoners van de regio weten de GGD te vinden met hun vragen en verzoeken om advies. Hierdoor is het aantal adviesaanvragen sterk gestegen.

Door de gemeenten zijn er vragen gesteld over de aanpak genotmiddelen en lachgas, aanpak overgewicht, aanpak gehoorschade, Kansrijke Start en hittepreventie. Ook in het kader van de Omgevingswet zijn diverse adviezen aan gemeenten gegeven.

Vragen van het onderwijs betroffen onder andere suïcidepreventie en pestgedrag op school, seksuele voorlichting en de vragenlijsten op school.

Aan huisartsen en kinderdagverblijven zijn veel adviezen gegeven omtrent allerlei vaccinaties en infectieziekten. Eveneens zijn er naar aanleiding van het veelvuldige nieuws omtrent de meningokokkenvaccinatie en de kinkhoestvaccinatie voor zwangere vrouwen en mensen die werken met kinderen tot 6 maanden, veel adviesaanvragen geweest.

Flexibilisering Jeugdgezondheidszorg

Het aantal geboortes en inhuizingen zijn ook in 2019 fors hoger dan begroot. Om dit (gedeeltelijk) op te kunnen vangen is de flexibilisering van de Jeugdgezondheidszorg gestart. Dit project heeft in 2019 verder vorm gekregen. Bijna alle artsen en verpleegkundigen werken nu voor de doelgroepen 0-12 jaar of 0-18 jaar. Hiermee kunnen we meer continuïteit van zorg garanderen. Eén van de resultaten hiervan is het omzetten van een contactmoment op 3,9 jaar van jeugdarts naar jeugdverpleegkundige. Deze werkwijze is per september 2019 geïmplementeerd. De artsenuren die hierbij vrijkomen worden ingezet voor kinderen waar meer zorg voor nodig is.

Binnen het cliëntendossier is een 'slimme' vragenlijst ontwikkeld, waardoor er sprake is van onder andere pop-ups met gerichte gezondheidsboodschappen op basis van gegeven antwoorden, automatische triage op basis van afkapwaarden en de toewijzing van contactmomenten.

Start Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg

Alle bestaande meldpunten OGGZ, alsmede de nieuwe taken in het kader van de wet Verplichte GGZ zijn in 2019 ondergebracht in één Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg. Het Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg in Zaanstreek-Waterland biedt advies en ondersteuning bij signalering van verward gedrag zonder acute dreiging of spoed, maar wel met reden tot zorg. Het meldpunt is bedoeld voor zowel burgers, politie als professionals. De 112 Meldkamer van de politie en crisisdiensten kunnen meldingen doorverwijzen naar het Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg. Het Meldpunt beoordeelt de situatie en spreekt een geschikte aanpak af met de melder. Door vroegsignalering en goede ketensamenwerking komen we tot een geschikte preventie aanpak per situatie en voorkomen we dat situaties escaleren. Voor de mobiele triage buiten kantooruren wordt nauw samengewerkt met GGZ Parnassia en de ambulancedienst Broeder de Vries.

Toegankelijkheid als speerpunt

In 2019 heeft er veel nadruk op toegankelijkheid gelegen. Zo zijn de websites van de GGD digitaal toegankelijk gemaakt voor blinden en slechtzienden en voor laaggeletterden. Er is een voorlichtingsfilmje over de Jeugdgezondheidszorg voor laaggeletterden gemaakt. Tevens zijn op alle locaties beeldschermen gekomen waarop voorlichting plaats vindt. Vanwege de grote inspanningen om aandacht te vragen voor laaggeletterdheid is de GGD genomineerd voor de Taalheldenprijs.

1 JAARVERSLAG

1.1 Programmaverantwoording

De programmaverantwoording heeft dezelfde opzet als de programmabegroting. In de programmabegroting zijn de vragen gesteld "Wat willen we bereiken?", "Wat doen we hiervoor?" en "Wat kost het?". In de programmaverantwoording worden de vragen beantwoord "Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?" en "Wat heeft het gekost?".

1.1.1 Programma 1 Monitor, signaleren en adviseren

Inhoud van dit programma:

De GGD adviseert de gemeenten over hun beleid op het gebied van gezondheidspreventie, -bevordering en -bescherming. Monitort, signaleert en adviseert op basis van de breed beschikbare gegevens. De GGD is kenniscentrum voor onderzoek en brengt gezondheidsproblematiek op wijk/buurniveau in kaart, adviseert over effectieve aanpak, participeert in beleidsnetwerken en legt verbinding tussen partijen.

Taken

Onder dit programma vallen de volgende taken:

Programma 1 Monitor, signaleren en adviseren		
10117001	Advisering lokaal gezondheidsbeleid	Basistaak
10117002	Epidemiologie	Basistaak
10117003	Gezondheidsbevordering	Basistaak

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect
Het direct en indirect bevorderen van de gezondheid en sociale veiligheid van de inwoners van de regio.

Beoogde resultaten
Inzicht verkrijgen in de gezondheids situatie in de regio en adviseren over regionale prioriteiten. Gemeenten ondersteunen bij de ontwikkeling van een lokaal gezondheidsbeleid. Bevorderen van gezondheid van mensen en voorkomen van chronische ziekten door een integrale aanpak met aandacht voor participatie en eigen regie van de inwoners. Stabiliseren of terugbrengen van sociaal economische gezondheidsverschillen.

	Begroot voorgenomen activiteit	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
	Vormgeven van de preventiecyclus door:		
A	Onderzoek onder jongeren van 13 tot 17 jaar	1 monitoronderzoek uitgevoerd: jongeren op voortgezet onderwijs	1
B	Publicatie gezondheidsgegevens t.b.v. gemeenten en ketenpartners	2 epi nieuwsbrieven, met publicaties uit interne registraties (JGZ, MGZ)	2
		2 panelonderzoeken, themagericht	3
C	Advisering op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid	Aantal vragen ter verduidelijking gezondheidssituatie	7
		Aantal adviezen	102
D	Inventariseren behoefte aan maatwerk bij gemeenten	De accounthouder heeft structureel contact met gemeente: aantal contacten tussen accounthouder en gemeente in wisselwerking	12
		De accounthouder kent de lokale en regionale strategie	ja
E	Ondersteunen van het onderwijs bij het behalen van vignet Gezonde School	Ondersteunen van 100% scholen Zaanstreek; 60 % scholen Waterland	Zaanstreek: 78% Waterland 60%
F	Ontwikkelen en aanbieden van preventieprogramma's volwassenen en ouderen	Aanbieden 2 thema's in overleg met lokale teams, ketenpartners en GGD intern	2
G	Academisering en innovaties	Ontwikkeling van 2 maatwerkprojecten op verzoek van gemeenten	2
H	Ondersteunen van interne afdelingen inclusief projecten	Analyse van 10 interne vragen	16
		Ondersteunen bij de ontwikkeling van nieuwe projecten	7

Monitoring gezondheidssituatie:

De GGD monitort de gezondheid van de inwoners van de regio. In 2019 zijn de Jeugdmonitor 12-18 jarigen en de OGGZ monitor uitgevoerd. In 2020 verschijnen de resultaten.

Gemeenten kunnen de GGD verzoeken verdiepende analyses uit te voeren. Extra analyses zijn gevraagd over onder andere het gebruik van verslavende middelen, overgewicht, luchtkwaliteit, geluidshinder, aantal tienerzwangerschappen en ongeplande zwangerschappen en de gezondheidssituatie van de inwoners Poelenburg/Peldersveld ten behoeve van het Pact Poelenburg. Januari 2019 is de factsheet over het verband tussen armoede en gezondheid bij kinderen in Zaanstreek-Waterland verschenen (zie <https://www.ggdzw.nl/wp-content/uploads/2019/01/Factsheet-Armoede.pdf>). Gelijktijdig heeft de GGD zich aangesloten bij de Alliantie Kinderarmoede. In april is een factsheet over suïcide verschenen (zie [Suïcidepreventie en suïcidale gedachten - GGD Zaanstreek-Waterland](#)).

Panelonderzoek

Een onderzoekspanel kan op snelle en eenvoudige wijze de meningen, ervaringen en behoeften van inwoners peilen met betrekking tot diverse gezondheidsonderwerpen. Hiermee levert het panel informatie op die de GGD en gemeenten kunnen gebruiken om gerichte activiteiten te organiseren om de gezondheidssituatie van de inwoners te verbeteren. In 2019 zijn drie panelonderzoeken uitgevoerd. De resultaten van de panelonderzoeken Gezonde en Veilige leefomgeving en Stress zijn gepubliceerd (zie <https://www.panel.ggdzw.nl/resultaten>). In het voorjaar 2020 verschijnt de factsheet Antibioticagebruik.

In verband met vernieuwing van de contactmomenten op het basisonderwijs, zijn zo'n 50 ouders, 20 kinderen en 5 schoolbestuursleden bevroegd naar hun wensen.

Advisering lokaal volksgezondheidsbeleid

De GGD ondersteunt de gemeenten zoveel mogelijk bij het opstellen en uitvoeren van de gezondheidsnota's. Dit doet de GGD onder andere door het beschikbaar stellen van informatie en data en te adviseren over evidence based interventies.

Het afgelopen jaar zijn 102 vragen gesteld. Circa 50% van de vragen waarop de GGD advies geeft zijn afkomstig van gemeenten. De overige vragen komen vanuit het onderwijs en van burgers. De vragen van de gemeenten betroffen onder andere de aanpak genotmiddelen en lachgas, aanpak overgewicht, aanpak gehoorschade, Kansrijke Start en hittepreventie. Vragen van het onderwijs betroffen onder andere suïcidepreventie en pestgedrag op school, seksuele voorlichting en de vragenlijsten op school.

De Omgevingswet en openbare gezondheid

De GGD bereidt zich voor op de Omgevingswet en heeft daartoe de werkgroep gezonde leefomgeving opgericht (2018). De Omgevingswet beoogt een meer samenhangende afweging van belangen en een verbetering van de fysieke leefomgeving. De ambitie van de Rijksoverheid is om op langere termijn te komen tot een leefomgeving die een positieve invloed heeft op de gezondheid en die gezond gedrag stimuleert.

Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet in 2021 heeft de GGD geadviseerd over de verplaatsing basisschool Toermalijn in Zaanstad, inrichting Maak gebieden Zaanstad, ontmanteling ammoniakkoelinstallatie Oostzaan, Molenaar Zaanstad, Gouwpark Zaanstad, Oostzijderveld Zaanstad en Omgevingsverordening Provincie Noord Holland. In Zaanstad heeft de GGD samen met de Veiligheidsregio, Omgevingsdiensten, Hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over integrale advisering bij vormgeving van projecten (gebiedsontwikkeling, woningbouw). Voorts is de GGD vanuit medische milieukunde als inhoudelijk adviseur van de gemeente Zaanstad betrokken bij de informatievoorziening aan bewoners rond de voormalige vuilstortplaats Nauerna, Schiphol en de A8.

Gezonde school

De GGD besteedt structureel aandacht aan gezondheidsbevordering bij jeugdigen door middel van de Gezonde School methodiek. Alle scholen voor het basis onderwijs, voorgezet onderwijs en het middelbaar beroeps onderwijs hebben het aanbod gekregen dat de GGD kan ondersteunen bij het behalen van een vignet gezonde school. 78% van de scholen uit de Zaanstreek en 60% hebben van dit aanbod gebruik gemaakt. Inmiddels hebben 45 scholen het vignet Gezonde School. In totaal zijn

56 certificaten behaald. De GGD begeleidde 48 scholen bij het behalen van een eerste of tweede certificaat.

Preventieve ouderenzorg

Verwacht wordt dat het aandeel 65-plussers in de regio Zaanstreek-Waterland van 19% in 2017 groeit tot 27% in 2040. Preventieve ouderenzorg kan er toe bijdragen dat deze groep zo lang mogelijke gezond en vitaal zelfstandig thuis kan blijven wonen.

In 2019 is de GGD concreet aan de slag gegaan met het thema eenzaamheid en heeft deel uitgemaakt van de kernteams tegen eenzaamheid van Zaanstad, Wormerland/Oostzaan en Purmerend.

Innovaties: Zonmw aanvragen

De stroom derden gelden (onderzoek- en projectsubsidies bij externe instanties) neemt toe. In het kader van de aanpak personen met verward gedrag zijn verschillende subsidieaanvragen bij Zonmw gehonoreerd, zoals het versterken van de lokale meld- en adviespunten niet-acute zorg, vervoer van personen met verward gedrag, de regiocoördinatie Wet verplichte GGZ en GGZ in de Wijk. Tevens zijn subsidies gehonoreerd voor suïcide preventie, Bruggen bouwen naar gezond gewicht en Lezen en schrijven in het kader van laaggeletterdheid.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 54.922	€ -	€ -
Baten bijdragen gemeenten	€ 927.810	€ 927.810	€ 915.626
Lasten regulier	€ 1.013.455	€ 864.810	€ 852.626
Tussenresultaat	€ -30.723	€ 63.000	€ 63.000
Toevoeging aan reserves	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Onttrekking aan reserves	€ 38.714	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -55.009	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.2 Programma 2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Inhoud van dit programma:

In de wet Publieke Gezondheid zijn een aantal gezondheid beschermende taken opgenomen waarvoor specialistische deskundigheid van belang is. In de wet is vastgelegd dat een aantal gezondheid beschermende taken door de GGD moeten worden uitgevoerd. Daarnaast voert de GGD, voor de acht gemeenten, een aantal aanvullende contracttaken uit.

Taken

Onder dit programma vallen de volgende taken:

Programma 2 Uitvoerende taken gezondheidsbevordering		
Algemene Gezondheidszorg		
20205001	Infectieziektenbestrijding	Basistaak
20205002	SOA-bestrijding	Basistaak
20205003	TBC-bestrijding	Basistaak
10218001	Medische milieukunde	Basistaak
20205004	Reizigersadvisering en -vaccinatie	Basis+taak
Jeugdgezondheidszorg		
20201001	Jeugd 0-4	Basistaak
20201002	Jeugd Basisonderwijs	Basistaak
20201003	Jeugd Voortgezet Onderwijs	Basistaak
20201004	Rijksvaccinatieprogramma	Basistaak
20201005	Zorgcoördinatie kindgericht	Basistaak
20201007	Speciaal Onderwijs	Basistaak
20201008	Opvoedingsondersteuning en groepsvoorlichting	Basistaak
20201009	Inloopsprekuren en telefonische bereikbaarheid	Basistaak
20204002	Calamiteiten op school	Basistaak
20204004	Prenatale en postnatale zorg	Basistaak
20204006	Opvoedsprekuren en ondersteuning	Basistaak
20204014	Coördinatie netwerk Integrale Vroeghulp	Basistaak
Maatschappelijke gezondheidszorg		
10206001	Meldpunt overlast en bemoeizorg	Basistaak
10206002	Vroegsignalering	Basis+taak

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming: Algemene gezondheidszorg

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen van infectieziekten en het beperken c.q. voorkomen van gezondheidsrisico's /-schade voor de inwoners van de regio wanneer een infectieziekte zich voordoet. Het voorkomen van maatschappelijke onrust bij uitbraak van infectieziekten.

Het verminderen van gezondheidsrisico's door milieuaspecten. Het verminderen van maatschappelijke onrust bij milieu-incidenten

Beoogde resultaten
Het adequaat handelen bij uitbraak infectieziekte op verschillende schaalgrootte.
Het voorkomen van verspreiding van een seksueel overdraagbare aandoening.
Een bijdrage leveren in het kader van seksuele gezondheidszorg aan jongeren tot 25 jaar.
Het voorkomen van verspreiding van tbc (preventie en behandeling).
Mogelijke impact van infectieziekten op asielzoekers en statushouders tot een minimum beperken.
Het voorkomen van onnodige onrust door (blootstelling aan) schadelijke milieufactoren.
Het voorkomen c.q. beperken van gezondheidsschade bij milieu-incidenten.

	Uit te voeren activiteiten	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
A	Aantal adviezen meldingsplichtige infectieziekten	250	260
B	Aantal adviesaanvragen afhandeling	450	1384
C	Informereren burgemeesters, burgers en organisaties	6 nieuwsbrieven per jaar	4
D	Contactonderzoek	40	78
E	Aantal SOA spreekuren	145	141
F	Verzorgen van voorlichting seksuele gezondheid	3	2
G	Uitvoeren Mantoux testen	400	394
H	BCG vaccinaties	250	246
I	Maken röntgenfoto's	350	1271
J	Bron- en contactonderzoek	180	175
K	Vaccinaties en advisering van reizigers	5000 consulten	8106
		6600 vaccinaties	9555
L	Uitvoeren van milieuonderzoeken	10	2
M	Advisering m.b.t. milieufactoren	90 adviezen per jaar	108

Infectieziekten

Bij Infectieziektebestrijding zijn de prestatiedoelstellingen afhankelijk van het aantal (advies) vragen, infecties en immigranten die naar de GGD toe komen. Zijn er veel meldingen van infecties bij algemene infectieziektebestrijding (IZB) en TBC, dan wordt het aantal adviezen binnen de meldingsplicht hoger en eveneens het aantal bron- en contactonderzoeken.

In 2019 zijn er meer meldingen van meldingsplichtige infectieziekten ontvangen, maar is met name een duidelijke toename waar te nemen van de adviesaanvragen (met 300%). In 2019 zijn 1384 adviezen gegeven, terwijl 450 adviezen waren begroot. De algemene infectieziektebestrijding heeft veel adviezen gegeven omtrent allerlei vaccinaties, vanuit het Rijksvaccinatieprogramma, maar ook over vaccinaties op maat. Eveneens zijn er naar aanleiding van het veelvuldige nieuws omtrent de meningokokkenvaccinatie en de kinkhoestvaccinatie voor zwangere vrouwen en mensen die werken met kinderen tot 6 maanden, veel adviesaanvragen geweest. De GGD merkt dat zowel burgers als professionals, maar ook scholen en kinderdagverblijven, steeds vaker advies inwinnen bij Infectieziektebestrijding.

In de 141 spreekuren Sense/Soa zijn 1413 consulten uitgevoerd. Bij 1206 consulten is een Soatest uitgevoerd. In circa 16% is een soa ontdekt. De meest voorkomende soa's waren Chlamydia, Gonorrhoe en genitale wratten.

De druk op de Sense/Soa consulten is groot. De spreekuren zijn vol. Hierdoor heeft de GGD bij 400 consulten moeten doorverwijzen naar de huisarts.

Om de TBC zorg in de regio te waarborgen is er regionaal overleg tussen de Noord-Hollandse GGD-en.

Het aantal röntgenfoto's is fors hoger. Dit wordt veroorzaakt doordat in deze telling ook de röntgenfoto's gemaakt in de penitentiaire instelling Zaanstad zijn meegenomen.

In 2019 zijn in onze regio 44 latente TBC besmettingen geconstateerd. Wanneer er een latente TBC besmetting wordt geconstateerd, vindt preventieve behandeling en controle plaats.

De bezetting van het infectieziektebestrijding is niet conform de landelijke norm die opgesteld is door het RIVM, de Versterking Infrastructuur Infectieziektebestrijding en Technische Hygiënezorg (de VISI norm). Deze VISI norm is de formatie die nodig is om de negen wettelijke taken uit te voeren. Er is sprake van onderbezetting: 0,4 fte arts en 0,2 fte verpleegkundige tekort. Het gevolg hiervan is dat de GGD te weinig kan doen aan onderzoek, netwerk onderhoud en opbouw en antibiotica resistentie. Bij een grootschalige gebeurtenissen is de GGD kwetsbaar.

Forensische geneeskunde

In het najaar 2018 heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid de Tweede Kamer geïnformeerd over de gewenste verbeteringen in de organisatie en kwaliteit van de forensische geneeskunde in Nederland. Het gaat hierbij om het signaleren, duiden en rapporteren van letsel. Geadviseerd is om de forensische medische expertise onder te brengen bij de lokale GGD-en en de arrestantenzorg aan te besteden. Gezamenlijk met de GGD-en in Noord-Holland is de organisatie van de forensische zorg en een eventuele aanbesteding voorbereid. De aanbesteding vindt mogelijk plaats in 2020.

Medische milieukunde

Medische milieukunde adviseert de gemeenten en inwoners van de regio Zaanstreek-Waterland over potentiële gezondheidsrisico's van de leefomgeving, zowel binnen als buiten de woning. Het aantal adviezen van medische milieukunde stijgt. Het gaat met name over thema's als binnenmilieu, asbest, fijnstof, luchtkwaliteit en geluidsoverlast. Drie casussen hebben veel aandacht gevraagd: de advisering omtrent de voormalige vuilstortplaats Nauerna, geluidsoverlast van Schiphol en de luchtkwaliteit langs de A8. Soms wordt ten behoeve van advisering, wanneer de melding daarom vraagt, ook een locatieonderzoek uitgevoerd. Dit heeft in de afgelopen periode twee maal plaatsgevonden, te weten een binnenluchtmeting in een huurwoning en een locatiebezoek aan voormalige vuilstortplaats Nauerna.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 275.440	€ 313.367	€ 313.367
Baten bijdragen gemeenten	€ 1.070.378	€ 1.070.378	€ 1.051.872
Incidentele baten	€ 19.725		
Lasten regulier	€ 1.314.009	€ 1.383.745	€ 1.365.239
Tussenresultaat	€ 51.534	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ 51.534	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming: Jeugdgezondheidszorg

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Effect
Het voorkomen, bewaken en beperken van gezondheidsbedreigingen, ontwikkelingsstoornissen en psychosociale problematiek bij kinderen van -9 maanden tot 18 jaar en het gezin waartoe zij behoren, gericht op normaliseren en daarmee het optimaal functioneren van individuen in de maatschappij te bevorderen.

Beoogde resultaten
Voorkomen en beschermen van kinderen tegen gezondheidsbedreigingen en ontwikkelingsstoornissen. Normaliseren, informeren, adviseren en versterken van ouders/verzorgers in hun rol als opvoeders. Bevorderen van individuele ontwikkelingskansen van kinderen. Bevorderen van een gezonde fysieke en psychosociale ontwikkeling van kinderen ter voorkoming van (onderwijs) achterstanden en daarmee hoge maatschappelijke kosten.

	Uit te voeren activiteiten	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
A	Hielprik en gehoorscreening bij pasgeboren kinderen	90% bereik gehoortest	98%
		100% bereik hielprik	99%
B	Begeleidingscontacten/huisbezoeken	100% huisbezoeken pasgeborenen	100%
		1.100 begeleidingscontacten via huisbezoek	796
C	Periodiek onderzoek naar gezondheid en ontwikkeling	95% opkomst bij reguliere consulten 0-4 jaar	97%
		10% extra consult op indicatie in relatie tot het totaal aantal reguliere CM	14%
		90% opkomst bij reguliere consulten 4-12 jaar (excl logopedie)	91%
		25% indicatieve contactmomenten leeftijd 0-12 jaar	37%
		95% deelname gezondheidsonderzoek doktersassistenten bij 12-18 jaar	95%
D	Het houden van (inloop)sprekken	Elke week minimaal 1 inloopsprekuren per locatie	ja
		40 uur per week bereikbaarheid	ja
		4.000 vragen van ouders beantwoorden op het (lokale) verpleegkundig inloopsprekuren	4013
		2.500 vragen van ouders beantwoorden op het telefonisch verpleegkundig spreken	2752
E	Coördinatie van zorg	1000 keer zorgcoördinatie contactmoment	1525
		1000 keer Vinger aan de pols contactmoment	1579
F	Rijksvaccinatieprogramma	90-95% bereik met vaccinatie 0 - 4	90%
		95% opkomst bij 9-jarigen vaccinatie	95%
		60% opkomst bij HPV-vaccinatie	RIVM
G	Screenen op stem/spraak en taalontwikkeling	95% opkomst bij de logopedische screening 5-jarigen	98%
		100% afhandeling follow-up uit de screening	100%
		1.250 indicatief consult logopedie uitgevoerd	1470
H	Contactmomenten speciaal onderwijs	750 contactmomenten bij leerlingen op het speciaal onderwijs	n.v.t.
I	Post- en prenatale cursussen	25% deelname van het aantal zwangeren in het jaarcohort	28%
J	Opvoedondersteuning	1.200 gesprekken met ouders	1210
K	VTO-vroeghulp	60 VTO vragen/vroeghulp vragen afgehandeld	61

Contactmomenten Jeugdgezondheidszorg; opkomstpercentage meer dan 95%

In 2013 was de verwachting dat het aantal geboortes in de regio af zou nemen. Als gevolg daarvan is de financiering van de Jeugdgezondheidszorg vastgezet op het toenmalige aantal geboortes. De laatste jaren is echter jaarlijks een toename van het aantal geboortes en inhuizingen van jonge kinderen (tot 4 jaar) te zien. De financiering staat echter nog altijd vast op het lage aantal geboortes, en is sinds die tijd niet uitgebreid. Ook in 2019 is het aantal kinderen in de leeftijd 0-4 toegenomen met 4,9% door meer geboortes en inhuizingen. Het gaat om 645 meer kinderen ten opzichte van 2018. Dat legt extra druk op de uitvoering.

Het bereik van de jeugdgezondheidszorg is groot. Het opkomstpercentage van de consulten bij JGZ is ongeveer 3% hoger dan gepland. Het percentage indicatieve contactmomenten is 16% hoger dan gepland. Ook de coördinatie van zorg is met bijna 50% toegenomen. De toename van de contactmoment en de coördinatie van zorg wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het toegenomen aantal kinderen, de toenemende complexiteit van de problematiek en de pro actieve houding van de verpleegkundigen om ouders vaker te benaderen. Ook de veranderde richtlijnen Overgewicht spelen een rol. Door de veranderende werkwijze op het voortgezet onderwijs is er geen regulier contact meer met de jeugdverpleegkundige en jeugdarts, maar met de doktersassistente. Alle contactmomenten met verpleegkundige of arts zijn indicatief. De belangrijkste redenen voor een indicatief onderzoek 0-18 jaar zijn afwijkingen in gehoor en visus, schoolziekteverzuim, (over)gewicht en psychisch/sociaal functioneren.

De contactmomenten speciaal onderwijs zijn meegenomen in de reguliere contactmomenten.

De stijging van het aantal geboortes heeft ook gevolg voor het aantal adviesaanvragen. Met name jonge ouders nemen telefonisch contact op om vragen te stellen over de ontwikkeling en gedrag van hun baby/peuter.

De GGD heeft een no show beleid ontwikkeld en stuurt ouders voorafgaand aan de afspraak een sms-bericht. Hierop wordt goed gereageerd en het heeft een hoge opkomst tot gevolg.

Er lijken minder begeleidingscontacten en huisbezoeken dan afgesproken te zijn geweest. Dit is het gevolg van het niet juist registreren van huisbezoeken. Zo blijken bepaalde huisbezoeken niet als zodanig geregistreerd te worden, of koppelt men twee begeleidingscontacten aan elkaar, maar registreert men er maar één. Dit is besproken en verpleegkundigen registreren nu de tijd na 60 minuten (standaard tijd voor Spark) als indicatief huisbezoek. Ook de niet begrootte toename van het aantal zuigelingen zorgt er voor dat de begeleidingshuisbezoeken soms in het gedrang komen. De pedagogisch spreekuren nemen dit grotendeels over.

Nieuwkomers

Het aantal nieuwkomers uit bijvoorbeeld oorlogsgebieden, is de laatste jaren toegenomen. Ook verblijven gezinnen uit verschillende Oost-Europese landen (tijdelijk) binnen gemeenten. Als gevolg daarvan wordt het primair onderwijs geconfronteerd met wisselende nieuwkomers en is het aantal schakelklassen in de regio uitgebreid. De problematiek waarmee nieuwkomers naar Nederland komen (zoals onder andere het niet gevaccineerd zijn, somatische problematiek, opvoedingsproblematiek en schoolverzuim) is groot en vraagt regio-breed veel meer tijd van de jeugdarts, jeugdverpleegkundige en administratie dan begroot.

In het primair en voortgezet onderwijs zijn 303 plekken die nu ingevuld worden door 402 kinderen. Deze kinderen worden door de GGD gezien. Kon de jeugdarts voorheen toe met twee keer per jaar één dag onderzoek op school, nu is dat vier keer per jaar 3 dagen door 2 personen; een jeugdarts en een jeugdverpleegkundige. Dat legt een extra druk op de uitvoering.

Flexibilisering

Het afgelopen jaar heeft de flexibilisering van de Jeugdgezondheidszorg verder vorm gekregen. Bijna alle artsen en verpleegkundigen werken nu voor de doelgroepen 0-12 jaar of 0-18 jaar. Hiermee kunnen we meer continuïteit van zorg garanderen. Eén van de resultaten hiervan is het omzetten van een contactmoment op 3,9 jaar van jeugdarts naar jeugdverpleegkundige. Deze werkwijze is per september 2019 geïmplementeerd. De artsenuren die hierbij vrijkomen worden ingezet voor kinderen waar meer zorg voor nodig is.

In het voortgezet onderwijs is een nieuwe werkwijze ingezet, waarbij aan de hand van vragenlijsten en triage leerlingen uit klas 1 en 3 (in plaats van klas 2) worden opgeroepen voor een gesprek met de verpleegkundige in plaats van met de arts. Na deze implementatie wordt nu op projectmatige wijze gewerkt binnen de Jeugdgezondheidszorg in het basisonderwijs. De eerste inzichten (van ouders, collega's, gemeenten, andere GGD-en en landelijke ontwikkelingen) hebben geleid tot een aantal keuzes die nu verder worden uitgewerkt.

Topform is de naam van het project van de 'slimme' vragenlijst binnen KD+. Slim als in onder andere pop-ups met gerichte gezondheidsboodschappen op basis van gegeven antwoorden, automatische triage op basis van afkappaarden en de toewijzing van contactmomenten.

Schooljaar 2019/2020 wordt op het voortgezet onderwijs (VO) met dit systeem gewerkt. Vermeldenswaardig is dat enkele grote JGZ instellingen de GGD benaderd hebben met het verzoek om met de door ons ontwikkelde VO vragenlijst te mogen gaan werken.

Laaggeletterdheid: project Op weg naar een geletterde generatie

Inmiddels zijn alle Jeugdgezondheidszorg professionals geschoold en is er materiaal (filmpje, bureaulegger en een verwijkskaart) ontwikkeld voor de professionals. Het ontwikkelde filmpje wordt inmiddels door andere GGD'en opgevraagd. Twee subsidieaanvragen, voor de webtool Klinkende taal en voor beeldschermen in de wachtruimtes van de jeugdgezondheidszorg, zijn gehonoreerd en geïmplementeerd. Het GGD projectteam Laaggeletterdheid heeft een prijs gewonnen als Bruggenbouwer van Noord-Holland en neemt deel aan de landelijke finale in maart 2020.

Rijksvaccinatieprogramma: uitbreiding van het aantal vaccinaties per 2019

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) beschermt kinderen in Nederland tegen gevaarlijke en soms dodelijke infectieziekten. Het RIVM rapporteert jaarlijks de vaccinatiegraad van de jeugdigen voor de verschillende vaccinaties. Deze rapportage wordt in juni 2020 verwacht.

Per 2019 zijn twee vaccinaties toegevoegd aan het RVP: meningokokken voor 14-18 jarigen (eenmalige inhaal campagne) en kinkhoest voor zwangere vrouwen. De inhaalcampagne meningokokken (MenACWY) heeft gelijktijdig met de reguliere groeps vaccinatie plaatsgevonden. De opkomst was ruim 90%.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 1.105.091	€ 363.715	€ 363.715
Baten bijdragen gemeenten	€ 8.810.247	€ 8.810.247	€ 8.657.690
Lasten regulier	€ 9.853.424	€ 9.173.962	€ 9.021.405
Tussenresultaat	€ 61.915	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves		€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ 262.500	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ 324.415	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming: Maatschappelijke gezondheidszorg

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Effect
Het voorkomen cq beperken van overlast voor de leefomgeving voortkomend uit problematische individuele situaties en daarmee het vergroten van de leefbaarheid en sociale veiligheid in buurten en wijken.

Beoogde resultaten
Voorkomen en verminderen van (escalatie van) problematische situaties in de leefomgeving.
Verbeteren van leefomstandigheden van individuen door hen toe te leiden naar passende zorg.
Verbeteren van de samenwerking tussen ketenpartners.
Zorgdragen dat onverzekerden verzekerd raken.
Verminderen van overlast op straat door vroegsignalering in samenwerking met de politie.

	Uit te voeren activiteiten	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
A	Probleeminventarisatie n.a.v. meldingen	604 meldingen	728
B	Toeleden naar hulpverlening	Afhankelijk van de vraag	
C	Samenwerking tussen ketenpartners realiseren	-	100%
D	Verzorgen van voorlichting en advies	Afhankelijk van de vraag	12
E	Kennis en expertisecentrum	consultatie aan ketenpartners (reguliere zorg en lokale teams)	100%
F	Deelname aan overleg 1e of 2 lijns zorgorganisaties	Organisatie van Overleg Overlast en Bemoeizorg met ketenpartners in de regio (8x per jaar)	100%
		Deelname aan Hometeams	6%
G	Meldingen onverzekerden in de zorg	125 meldingen	27
H	Vroegsignalering in samenwerking met politie	1100 meldingen	850

Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg (MABZ): is van start gegaan.

Alle bestaande meldpunten OGGZ, zoals het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg (MOB), Vroegsignalering (VSO), Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ), Meldpunt Onverzekerden (MOZ) en Meldpunt Suicide, zijn ondergebracht in één Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg. Ook de nieuwe taken in het kader van de wet Verplichte GGZ zijn hierin ondergebracht.

Het Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg in Zaanstreek-Waterland biedt advies en ondersteuning bij signalering van verward gedrag zonder acute dreiging of spoed, maar wel met reden tot zorg. Het meldpunt is bedoeld voor zowel burgers, politie als professionals. De 112 Meldkamer van de politie en crisisdiensten kunnen meldingen doorverwijzen naar het Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg. Het Meldpunt beoordeelt de situatie en spreekt een geschikte aanpak af met de melder. Door vroegsignalering en goede ketensamenwerking komen we tot een geschikte preventie aanpak per situatie en voorkomen we dat situaties escaleren. Voor de mobiele triage buiten kantooruren wordt nauw samengewerkt met GGZ Parnassia en de ambulancedienst Broeder de Vries. Het Meldpunt is bereikbaar van 8.30 uur tot 23.00 uur. Uit een eerste evaluatie blijkt dat het aantal meldingen buiten kantooruren minder groot is dan verwacht.

Meldingen bij het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg (MOB): 20% meer meldingen

De trend dat het aantal meldingen hoger is dan begroot (604) zet door, al is deze minder hoog dan voorgaande jaren. Er lijkt een groep cliënten te ontstaan die buiten de boot valt door een combinatie van problematiek, (grensoverschrijdend) gedrag en overlast. Het zijn cliënten zonder zorg waarmee van alles aan de hand is en bij wie maatschappelijke teloorgang ernstig dreigt.

De verdeling van het aantal meldingen per gemeenten is als volgt:

Meldingen MOB

	2016	2017	2018	2019
Beemster	15	16	12	10
Edam-Volendam	31	39	51	47
Landsmeer	17	9	20	10
Oostzaan	32	11	6	< 5
Purmerend	227	179	181	184
Waterland	26	16	25	26
Wormerland	34	35	26	18
Zaanstad	452	358	376	397
buiten regio	29	25	34	27
zwervend in regio	22	17	4	5
missing	0	0	1	0
Totaal	885	705	736	724

Vroegsignalering verwarde personen (VSO): 850 meldingen

In 2019 zijn 850 meldingen van de politie ontvangen. Dit is een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar (842). Het aantal meldingen is echter minder dan begroot (1100). De belangrijkste reden hiervan is dat de politie een gespecificeerde definitie van verward gedrag hanteert en niet meer alle E-33 meldingen meldt bij VSO. Tevens is de samenwerking van de politie met Veilig Thuis en woningcorporaties verbeterd, waardoor de politie rechtstreeks met deze organisaties contact opneemt en dit niet via een VSO melding loopt.

De meldingen betreffen 630 personen. Ruim de helft van de personen (395) is reeds bekend bij de hulpverlenende instantie. De aanpak Vroegsignalering lijkt succesvol te zijn. Door een specifieke aanpak is het aantal meldingen per persoon afgenomen. De verdeling van het aantal meldingen per gemeenten is als volgt:

Meldingen VSO

	2016	2017	2018	2019
Beemster	14	15	22	17
Edam-Volendam	48	59	72	62
Landsmeer	16	29	32	16
Oostzaan	13	8	0	5
Purmerend	291	345	347	318
Waterland	31	27	24	22
Wormerland	25	25	16	20
Zaanstad	399	317	278	340
buiten regio	59	46	51	50
zwervend in regio	7	2	0	0
Totaal	903	873	842	850

Meldingen onverzekerden in de zorg blijft achter

Op 1 maart 2017 is een subsidieregeling van start gegaan voor een periode van 5 jaar, waarbij hulpverleners medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden kunnen declareren. De declaratie verloopt via GGD GHOR Nederland, die deze doorzet naar de betreffende GGD. De GGD heeft afspraken gemaakt met de lokale teams, zodat betrokkene de beschikking krijgt over een (brief)adres en de noodzakelijke hulpverlening krijgt. Alle zorgverleners zijn actief benaderd. Bij de start van de regeling was het ministerie uitgegaan van 25.000 onverzekerden. Hierop is onze begroting (125)

gebaseerd. Echter, in het hele land wordt er minder gemeld dan verwacht. Landelijk zijn 11.639 meldingen gedaan.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 17.226	€ -	€ -
Baten bijdragen gemeenten	€ 1.052.904	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Lasten regulier	€ 1.109.115	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Tussenresultaat	€ -38.985	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -38.985	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.3 Programma 3 Publieke gezondheid bij rampen en crises

Inhoud van dit programma:

Wettelijk is vastgelegd dat de directeur Publieke Gezondheid bij rampen en crises verantwoordelijk is voor het gezondheidkundig advies aan de burgemeesters. De GGD voert in het kader van rampen taken uit op het terrein van infectieziekten bestrijding, medisch milieukunde, psychosociale hulpverlening en gezondheidsonderzoek na rampen.

Taken

Onder dit programma valt het volgende taken:

Programma 3 Publieke gezondheidszorg bij rampen en crises		
30321001	Rampenbestrijding GHOR	Basistaak
30321002	GROP OTO/PSH	Basistaak

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Effect
Het voorkomen c.q. beperken van zowel fysieke gezondheidsschade als psychosociale klachten bij inwoners ten aanzien van ramp/crisis.

Beoogde resultaten
Verminderen en zo mogelijk opheffen van de negatieve effecten die ontstaan als gevolg van rampen/crises door versterking van de samenwerking GGD-GHOR.
Adequate interne opschalingstructuur bij crisis.
Het zoveel mogelijk beperken van de psychosociale gevolgen voor getroffen en van ongevallen en rampen.

	Uit te voeren activiteiten	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
A	GRIP incidenten	Kwalitatieve afhandeling	2
B	GGD incidenten	Kwalitatieve afhandeling	6
C	Opleiden, trainen en oefenen GROP/GGD	Crisisteam: 4x; PSH:2x; alarmering: 1x, themabijeenkomsten: 5x	7
D	Evaluatie crisisplan	zelfevaluatie: 1x, jaarverantwoording OTO	1x

Doordat Zaanstreek-Waterland vanaf 1 mei 2019 de beschikking heeft over een eigen GHOR bureau, worden een aantal prestatiedoelen die tot het taakgebied van de GHOR behoren niet langer in de jaarstukken van de GGD verantwoord, maar in die van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

Opleiden, trainen, oefenen (OTO)

De GGD beschikt over een robuuste en transparante crisisorganisatie, die bij alle soorten kleine en grote, interne en externe rampen en crises ingezet kan worden.

Het opleiden, trainen en oefenen van de functionarissen die een rol vervullen in dit crisisplan (sleutelfunctionarissen) vindt plaats op basis van het jaarplan vakbekwaamheid. Er heeft een tweedaagse oefening Pandemie plaatsgevonden, waarin volgens het knoppenmodel uit het crisisplan is opgeschaald. Tevens heeft een succesvol verlopen bereikbaarheidstest van het GGD crisisteam en de het PSH opvangteam plaatsgevonden.

Ten behoeve van de OTO activiteiten wordt jaarlijks een subsidie aangevraagd bij en gehonoreerd door het OTO Netwerk Acute Zorg Noord West. De GGD-en Hollands Noorden, Kennemerland, Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland werken hierin samen.

Tevens heeft de GGD de taak van het bieden van psychosociale hulpverlening. In 2019 is dit zes keer ingezet bij maatschappelijke onrust.

De ketensamenwerking van de GGD met de GHOR is sterk verbeterd sinds Zaanstreek-Waterland vanaf 1 mei 2019 een eigen GHOR organisatie kent.

Met de uitvoering van de GHOR in de eigen regio wordt bij de evenementenadvisering een beroep gedaan op expertise van de GGD. Dit betreft met name infectieziektebestrijding, medische milieukunde en toezicht.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 225.074	€ 262.551	€ 262.551
Baten bijdragen gemeenten	€ 1.149	€ 1.149	€ -
Lasten regulier	€ 240.500	€ 263.700	€ 262.551
Tussenresultaat	€ -14.277	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -14.277	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.4 Programma 4 Toezicht houden

Inhoud van dit programma:

De GGD verricht toezichthoudende taken. Het toezicht kan signalerend en beïnvloedend van aard zijn of meer controlerend (nadruk ligt op het naleven van regels)

Taken

Onder dit programma valt het volgende taken:

Programma 4 Toezicht houden		
10407002	Inspectie huidpenetrerende handelingen	Basistaak
10407004	Inspectie kinderopvang	Basistaak

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Effect
In opdracht van en in samenwerking met gemeenten op een kwalitatief goede manier toezicht uitoefenen op aan inwoners verstrekte dienstverlening. Dit draagt bij aan een gezonde en veilige omgeving voor inwoners.

Beoogde resultaten
Kinderopvang: houders van kindercentra en gastouders voldoen aan de Wet kinderopvang en bieden een veilige en gezonde omgeving voor de opvang van kinderen. Jeugdverblijven: houders van jeugdverblijven voldoen aan de Wet op de jeugdverblijven en bieden een veilige en gezonde omgeving voor de opvang van jeugdigen. Tatoeëren en piercen: ondernemers op het gebied van tattoo, piercing en permanente make-up doen hun werkzaamheden op een veilige en gezonde manier. COA opvang locaties: er wordt op een veilige en gezonde manier opvang verzorgd voor nieuwkomers.

	Uit te voeren activiteiten	Prestatiedoelstelling per jaar	Realisatie
A	Inspecties kinderopvanglocaties	100% bestaande opvanglocaties	271
		100% nieuwe opvanglocaties	34
		100% nieuwe gastouders	42
		steekproef bestaande gastouders conform afspraak gemeenten	49
		Incidentele inspecties (IC's) en nader onderzoeken (NO's)	9 en 50
B	Inspecties jeugdverblijven	100% bestaande verblijven	1
		100% nieuwe verblijven	0
C	Inspecties tatoeëren en piercen	100% nieuwe aanvragen vergunning	9
		100% her controles lopende vergunningen	31
		Audit PI	0
		Adviezen THZ (evenementen)	21

Tekorten bij Inspectie Kinderopvang teruggebracht

De Inspectie Kinderopvang liet in 2018 een fors tekort zien. Om dit tekort terug te brengen is eind 2018 een verbeterplan opgesteld. In de uitvoering van dit verbeterplan is gestart met het terugbrengen van personele kosten en het genereren van meer inkomsten door een hogere productiviteit, een efficiënte werkwijze inspecties en herstelaanbod, het terugbrengen van de inhuur van externen, het detacheren van personeel, het terugbrengen van het ziekteverzuim en het aanboren van andere inkomstenbronnen, zoals de uitbreiding van Technische Hygiëne Zorg. Hierdoor is het tekort van bijna € 120.000 in 2018 teruggebracht naar bijna € 38.000.

Toename adviezen technische hygiënezorg evenementen

Sinds de regio Zaanstreek-Waterland een eigen GHOR bureau kent, heeft de sector Toezicht de evenementenadvisering overgenomen van de GGD Amsterdam. Twee inspecteurs, specialisten op het

gebied van hygiëne, hebben zich verdiept in deze nieuwe taak. Er is geïnvesteerd in kennisverbreding en communicatie met de GHOR. Er zijn 21 adviezen uitgebracht. De adviezen zijn gegeven voor evenementen als de Beemster feestweek, circus in Landsmeer en Purmerend, de huttenbouw in Oostzaan, de Poorterveesten in Purmerend, Zaans Swim, een foodfestival in Zaanstad en de kermis in Edam en Volendam, de Dam-tot-Dam wandeltocht en mud-, sloot- en slob races in de regio.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 473.530	€ 540.931	€ 540.931
Baten bijdragen gemeenten	€ 8.229	€ 8.229	
Lasten regulier	€ 519.753	€ 549.160	€ 540.931
Tussenresultaat	€ -37.994	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -37.994	€ -	€ -

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening § 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.5 Programma 5 Contracttaken

Inhoud van dit programma:

De GGD voert aanvullende taken uit op basis van een overeenkomst, in opdracht van gemeenten of derden. Het gaat om taken die passen in de algemene doelstellingen van de GGD en samenhang en synergie kennen met de taken die de GGD uitvoert.

De contracttaken worden uitgevoerd binnen de gemeenschappelijke regeling. Onderstaand wordt inzicht gegeven in de contracttaken die de GGD uitvoert en voor welke gemeente. Verder wordt inzicht gegeven in het budget waar binnen de betreffende contracttaken worden uitgevoerd.

Project	Opdrachtgever	Subsidiebedrag
MSA		
Gezonde school	Zaanstad	€ 13.937
Gezonde school	Achmea	€ 10.679
Gezond gewicht kansrijk in Zaanstad	FNO	€ 109.552
Suïcidepreventieproject	alle gemeenten	€ 75.553
Suïcidepreventieproject	113online	€ 19.599
Opvang verwarde personen	ZonMW	€ 233.721
Gezonde kinderopvang	Zaanstad	€ 21.046
Open de voordeur	Zaanstad	€ 57.958
ZaansFit!	Zaanstad	€ 1.305
Sociaal Advies Meldpunt (SAM)	ZonMW	€ 119.660
Genotmiddelenpreventie	Zaanstad	€ 31.315
Genotmiddelenpreventie	Purmerend	€ 7.000
Regiocoördinator Wvggz	ZonMW	€ 16.211
Niet-acuut vervoer	ZonMW	€ 24.613
Rookvrije schoolterreinen	Oostzaan	€ 486
Rookvrije schoolterreinen	Wormerland	€ 1.212
MGZ		
Meldpunt Bijzondere Zorg	Zaanstad	€ 148.798
Meldpunt Bijzondere Zorg	Purmerend	€ 107.750
Straathoekwerk	Zaanstad	€ 1.077.117
Straathoekwerk	Oostzaan	€ 36.672
Dak- en thuislozentelling jan. 2019	Purmerend	€ 2.880
Dak- en thuislozentelling dec. 2019	Purmerend	€ 3.015
Dak- en thuislozentelling dec. 2019	Zaanstad	€ 4.550
Uit Huis Geplaatsten Opvang	Zaanstad	€ 525
Veilig Thuis	alle gemeenten	€ 2.681.380
Beschermingstafel	Zaanstad	€ 18.666
Naar volgende tabel		€ 4.825.200

Project	Opdrachtgever	Subsidiebedrag
Van vorige tabel		€ 4.825.200
JGZ		
VHT	Zaanstad	€ 28.599
Centrum Jong	Zaanstad	€ 442.111
Opvoedingsondersteuning	Zaanstad	€ 510.840
Opvoedingsondersteuning en opvoedspreekuur	Purmerend	€ 10.309
Opvoedingsondersteuning	Edam-Volendam	€ 75.208
DAPPER trainingen	Zaanstad	€ 31.680
Extra inzet professionals	Purmerend	€ 59.350
Extra inzet in de wijk	Purmerend	€ 155.431
Ondersteuning PO, VO en MBO	Zaanstad	€ 256.573
Spreekuur en voorlichting logopedie	Zaanstad	€ 46.504
Spreekuur en voorlichting logopedie	Edam-Volendam	€ 5.790
Spreekuur en voorlichting logopedie	Waterland	€ 3.390
Spreekuur en voorlichting logopedie	Landsmeer	€ 5.970
Extra logopedie	Zaanstad	€ 30.000
Kernteam Waterland	Waterland	€ 23.729
Logopedische screening Kernschool	Zaanstad	€ 7.220
VVE Intermediair en Toeleiding VVE	Zaanstad	€ 31.349
VoorZorg	Zaanstad	€ 187.028
VoorZorg	Purmerend	€ 85.893
VoorZorg	Edam-Volendam	€ 4.844
Inzet arts in Zorgteam	Edam-Volendam	€ 21.527
Inzet CJG	Purmerend	€ 92.556
Inzet CJG (incl.opv.onderst, log.spreekuur en VZ)	Wormerland	€ 85.785
Inzet CJG (incl.opv.onderst, log.spreekuur en VZ)	Oostzaan	€ 57.177
Inzet CJG	Beemster	€ 99.108
JOGG en CZV	Zaanstad	€ 219.333
Taalvaardigheids-check	Zaanstad	€ 22.322
Zaanse Taalacademie	Zaanstad	€ 89.111
Peuter-IB	Zaanstad	€ 160.193
Coördinatie netwerk Integrale Vroeghulp	Zaanstad	€ 15.759
PGO groep 7	Purmerend	€ 8.590
PGO groep 7	Zaanstad	€ 9.575
Stedelijk Cursusbureau	Zaanstad	€ 135.378
Huisvesting A.S. Straat	Zaanstad	€ 91.665
Huisvesting Geuzenpad	Zaanstad	€ 50.259
Huisvesting Bristolrood	Zaanstad	€ 50.098
Huisvesting Guishuis	Zaanstad	€ 62.972
Huisvesting CJ Vurehout	Zaanstad	€ 77.006
Jeugdteam Noorderhoofdstraat	Zaanstad	€ 2.967.266
Jeugdteam Weerpad	Zaanstad	€ 1.736.647
Veilig sportklimaat	Zaanstad	€ 14.861
Bruggen naar gezond gewicht	ZonMw	€ 122.973
SPARK	GGD Zeeland	€ 8.392
Narrow casting	Bieb Zaanstad	€ 13.194
Laageletterdheid	St. Lezen en schrijven	€ 30.000
Toezicht		
Toezicht WMO	alle gemeenten, behalve Zaanstad	€ 147.763
AGZ		
PrEP	Amsterdam	€ 15.422
Totaal		€ 13.231.950

1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de GGD Zaanstreek-Waterland bestaan uit de gemeentelijke bijdragen van de acht gemeenten uit de regio Zaanstreek Waterland.

In 2019 hebben twee doorlichtingen van de begroting van de GGD door de gemeenten plaats gehad. Een betrof een doorlichting door de beleidsambtenaren van de acht gemeenten op de taken. Het ambtelijk advies voortkomend uit deze doorlichting was dat er geen bezuinigingen binnen de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling door het afstoten van taken door de GGD mogelijk is. Vervolgens heeft er door de controllers van een viertal gemeenten nog een doorlichting op de wijze van begroten door de GGD plaatsgevonden. Het ambtelijk advies voortkomend uit deze doorlichting luidde dat er geen mogelijkheden zijn tot besparingen door een andere wijze van begroten door de GGD. Daarnaast zijn er geen financiële buffers aangetroffen waaruit zaken bekostigd kunnen worden.

Voor de verdeling van de lasten over de gemeenten wordt per programma de volgende verdeelsleutel gehanteerd:

- Voor de programma's Monitoren, Signaleren en Adviseren (MSA), Algemene gezondheidszorg (AGZ), Vroegsignalering (VSO) en Geneeskundige Hulp in de regio (GHOR) vindt de toerekening plaats op basis van het aantal inwoners per gemeente ten opzichte van het totaal aantal inwoners in de regio met als peildatum 1 januari van het jaar t-2.
- Voor het programma Jeugdgezondheidszorg vindt de toerekening plaats naar rato het aantal inwoners per gemeente in de leeftijdscategorie 0-18 jaar met als peildatum 1 januari van het jaar t-2.
- Voor het programma Maatschappelijke gezondheidszorg (MGZ) wordt de bijdrage, berekend rato van het aantal meldingen over de jaren 2015 tot en met 2017.

De gemeentelijke bijdrage voor 2019 na de eerste begrotingswijziging is als volgt:

	Prog 1 MSA	Prog 2 AGZ	Prog 2 MGZ	Prog 2 JGZ	Prog 3 GHOR	Prog 4 Toezicht houden	Totaal GGD
Beemster	€ 25.674	€ 29.705	€ 22.409	€ 245.933	€ 32	€ 228	€ 323.981
Edam Volendam	€ 99.852	€ 115.529	€ 48.799	€ 990.582	€ 124	€ 886	€ 1.255.771
Landsmeer	€ 31.448	€ 36.385	€ 20.425	€ 305.078	€ 39	€ 279	€ 393.654
Oostzaan	€ 26.921	€ 31.148	€ 29.083	€ 256.471	€ 33	€ 239	€ 343.895
Purmerend	€ 222.932	€ 257.932	€ 294.926	€ 2.003.951	€ 276	€ 1.977	€ 2.781.993
Waterland	€ 48.224	€ 55.796	€ 34.019	€ 449.055	€ 60	€ 428	€ 587.582
Wormerland	€ 44.124	€ 51.052	€ 51.875	€ 393.071	€ 55	€ 391	€ 540.568
Zaanstad	€ 428.635	€ 495.931	€ 551.368	€ 4.166.107	€ 531	€ 3.801	€ 5.646.370
Totaal	€ 927.810	€ 1.073.478	€ 1.052.904	€ 8.810.248	€ 1.150	€ 8.229	€ 11.873.814

1.1.6.1 Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van de betaalde (rente)last over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente(baat) over uitzettingen.

Omschrijving	Saldo per 01-01-2019	Rentelast 2019	Rente baten 2019	Saldo
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	€ 2.683.333	€ 102.266	€ -	€ 102.266
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	€ 16.464	€ -	€ -	€ -
Saldo van de financieringsfunctie				€ 102.266

1.2 Paragrafen

1.2.1 Inleiding

In de programmabegroting en de jaarrekening is een aantal paragrafen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van de GGD. De paragrafen zijn ook verplicht op grond van de financiële voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit zijn de volgende paragrafen:

- Weerstandsvermogen
- Verbonden partijen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Bedrijfsvoering
- Financiering

De paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is slechts zeer beperkt van toepassing. Daarnaast zijn de paragrafen 'grondbeleid' en 'overzicht lokale lasten' volgens de financiële voorschriften (BBV) voorgeschreven paragrafen. Deze zijn echter niet van toepassing op de GGD.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de realisatie van de in de programmabegroting opgenomen beleidskaders.

1.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf gaat in op de vraag of en hoe de GGD in staat is haar financiële risico's op te vangen zonder dat dit direct dwingt tot bezuinigingen of wijziging van beleid.

Hiervoor is inzicht nodig in:

- de omvang van de aanwezige risico's;
- de weerstandscapaciteit: de mogelijkheden om de risico's af te dekken.

De omvang van de aanwezige risico's

In de risico-inventarisatie zijn risico's opgenomen, die niet kwantificeerbaar zijn en waarvoor geen voorzieningen of bestemmingsreserves zijn gevormd. Onder deze risico's wordt het type risico's verstaan dat voortvloeit uit eigen beleid, het doen of nalaten van derden of beleid van andere overheden. De inventarisatie vindt tweemaal per jaar plaats, namelijk bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele lasten.

- Eigen risicodragers WW-verplichting

De GGD is eigen risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD. In 2019 zijn er in dit kader kosten gemaakt ter grootte van € 66.654.

- Doorbetalingsverplichting bij arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte

De GGD is eigen risicodragers voor de WGA, in het kader van de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD het loon betaalt dat de zieke (ex-)werknemer eventueel nog verdient én zijn uitkering.

- Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD:

Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden.

Vanuit de strategische risico inventarisatie worden drie risico's benoemd:

- beleidsveranderingen van de gemeenten;
- veranderde werkwijze politie;
- veranderende werkwijze GGZ.

De GGD anticipeert op deze ontwikkelingen door in overleg te treden met deze partners, zodat de eventuele gevolgen beperkt zijn.

In 2019 heeft zich geen situatie voorgedaan en zijn er geen kosten gemaakt die voortvloeien uit dit risico.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om financiële tegenvallers te kunnen dekken. Er is daarom een relatie tussen het beleid over reserves en voorzieningen in het algemeen en over het weerstandsvermogen in het bijzonder.

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve Wettelijke taken en de Algemene Reserve Markttaken.

De Algemene Reserve Wettelijke taken heeft eind 2019 een omvang van € 516.644. De omvang van deze reserve is gelijk aan de waarde van eind 2018. Om goed weerstand te kunnen bieden aan de financiële risico's van de GGD Zaanstreek-Waterland is de gewenste omvang van de algemene reserve 5% van de gemeentelijke bijdragen. De gemeentelijke bijdragen bedragen voor 2019 € 11.873.814. 5% hierover bedraagt € 593.691. De omvang is € 77.047 lager dan de gewenste omvang. De omvang van de algemene reserve De Algemene Reserve Markttaken heeft eind 2019 een omvang van € 124.397. Er heeft in 2019 een onttrekking plaatsgevonden van € 15.603 om het negatieve resultaat van de markttaak reizigersadvisering te kunnen dekken.

Kengetallen

Op 9 juli 2015 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de wijze vastgesteld waarop kengetallen dienen te worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag. Voor GGD Zaanstreek-Waterland kunnen alleen de kengetallen netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte worden bepaald. Het kengetal de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen is gelijk aan de nette schuld quote. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op GGD Zaanstreek-Waterland.

	Netto schuld quote	31-12-2019
1	Vaste schulden	€ 2.566.667
2	Netto vlottende schulden	€ 1.364.763
3	Overlopende passiva	€ 3.059.675
4	Financiële vaste activa	€ 16.464
5	Uitzettingen < 1 jaar	€ 2.753.958
6	Liquide middelen	€ 22.213
7	Overlopende activa	€ 924.075
8	Totaal baten	€ 32.675.701
	(1+2+3-4-5-6-7)/8*100%	10,02%

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren.

Solvabiliteitsratio		31-12-2019
1	Eigen vermogen	€ 1.186.642
2	Totaal passiva	€ 8.217.627
1/2*100%		14,44%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld activa). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeenschappelijke regeling. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling.

Structurele exploitatieruimte		31-12-2019
1	Structurele lasten	€ 32.919.145
2	Structurele baten	€ 32.686.667
3	Structurele toevoegingen aan de reserves	€ 113.000
4	Structurele onttrekkingen aan de reserves	€ -
5	Totaal saldo van de baten	€ 32.710.701
(2-1)+(4-3)/5*100%		-1,06%

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdragen en de subsidiebeschikkingen. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Nagenoeg alle baten en lasten van de GGD zijn structureel. Doordat het resultaat van de GGD, voor toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, negatief is, laat dit kengetal ook een negatieve waarde zien.

De GGD begroot de onttrekkingen uit de bestemmingsreserves niet. Deze komen niet in de berekening terug, waardoor het kan voor komen dat bij een grote lastenpost die "incidenteel" gedekt wordt uit de bestemmingsreserve een negatieve waarde ontstaat. Daarnaast betreft het alleen structurele baten en lasten uit de Gemeenschappelijke Regeling. Op dit moment komt meer dan de helft van de baten van de GGD uit projecten voort. Deze worden in dit overzicht niet meegenomen en zijn naar hun aard "incidenteel", omdat ze in theorie op kortere termijn stopgezet kunnen worden. Mocht dat gebeuren, en de bestemmingsreserves zijn ook uitgeput, dan is het negatieve percentage een punt van zorg. Omdat dit echter ruim op tijd bekend wordt, zijn er op tijd maatregelen te nemen doe de structurele lasten omlaag breng

1.2.3 Verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan die partijen waarmee de GGD een bestuurlijke relatie heeft en waarin de GGD een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de GGD een zetel in het bestuur van de verbonden partij of stemrecht heeft. Met financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen van de partij kunnen worden verhaald op de GGD.

De GGD kent geen verbonden partijen. Wel is er een relatie met de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland omdat de Directeur Publieke Gezondheid verantwoordelijk is voor de Geneeskundige

Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en deel uitmaakt van de directie van de Veiligheidsregio.

1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen. In oktober van 2011 heeft de GGD het gebouw en de terreinen aan de Vurehout 2 te Zaandam aangekocht. Met de aankoop van het pand zullen alle onderhoudskosten voor rekening van de GGD komen. Het is noodzakelijk om jaarlijks te reserveren voor het verrichten van groot onderhoud. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 7 juli 2011 is besloten om een jaarlijkse toevoeging van, aan de ingestelde bestemmingsreserve "onderhoud gebouw", te doen van € 50.000 met ingang van 2012.

Verder bedraagt de totale omvang van de materiële vaste activa van de GGD ultimo 2019 € 4.488.255. In 2019 hebben er voor een bedrag van € 1.089.337 investeringen plaatsgevonden met betrekking tot automatisering, renovatie Vurehout, nieuw kantoormeubilair en de implementatie Afas. Deze investeringen zijn voor een deel uit eigen middelen gefinancierd. Een andere deel is gefinancierd met kort vreemd kapitaal in de vorm van een kasgeldlening bij de BNG bank. Er wordt nader onderzocht in hoeverre deze krappe liquide positie structureel is en daarom met lang vreemd kapitaal kan worden gefinancierd. Hierbij speelt de wet Fido een doorslaggevende rol. Het onderhoud van de hardware wordt (grotendeels) uitgevoerd door de medewerkers automatisering/informatisering van de sector Bedrijfsvoering. Het onderhoud van de software is, voor zover dit niet in eigen huis ontwikkelde toepassingen betreft, contractueel geregeld met de softwareleveranciers. Voor aangeschafte software wordt standaard een onderhoudsovereenkomst afgesloten. De lasten daarvan zijn begroot op de post automatiseringskosten, die door middel van interne doorberekeningen aan de programma's worden doorbelast.

1.2.5 Financiering

De basis voor de financieringsfunctie is neergelegd en verankerd in een aantal besluiten. Enerzijds vormt de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) de basis voor alle handelingen die te maken hebben met het uitzetten, dan wel aantrekken van gelden. Anderzijds wordt de wet Fido vertaald in een aantal besluiten zoals de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheid (Ufdo) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).

Treasurybeleid

Bovenstaande wet- en regelgeving vormt de basis van het treasurystatuut dat op 13 juli 2016 is vastgesteld. Het treasurybeleid is prudent en risicomijdend. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- beheersen van financiële risico's zoals renterisico, liquiditeitsrisico en kredietrisico;
- minimaliseren van de te betalen rentekosten en bankkosten;
- optimaliseren van het te realiseren rendement op eventueel beschikbare liquiditeiten.

Schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een aanpassing van de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), de wetswijziging stelt het zogenaamde schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Met ingang van maandag 16 december 2013, na publicatie in de Staatscourant, is de wetswijziging van kracht geworden. De wetswijziging houdt in dat de decentrale overheden, zoals de GGD, verplicht worden gesteld om alle overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Concreet betekent dit dat de GGD een rekeningcourantverhouding heeft met de Staat. Alle liquide middelen die de GGD niet direct nodig heeft voor het uitvoeren van haar taak, moeten worden gestort op de rekeningcourant bij de Staat. Hierbij geldt voor de GGD een ondergrens van € 250.000. De GGD houdt te allen tijde de beschikking over de bij de Staat uitgezette gelden.

De ondergrens van € 250.000 houdt in dat de GGD € 250.000 aan liquide middelen op haar bankrekeningen mag aanhouden. Dit betekent echter niet dat het bedrag van € 250.000 niet mag worden overschreden. De wetswijziging geeft de decentrale overheid daarin wat ruimte. Zo lang het gemiddelde saldo van de bankrekeningen over een kwartaal de ondergrens niet overschrijdt, voldoet de decentrale overheid aan de wet Fido. De gemiddelde bankstanden per kwartaal zijn als volgt:

Gemiddelde bankstand 2019

1 ^e kwartaal	€ 208.293
2 ^e kwartaal	€ 227.764
3 ^e kwartaal	€ 204.873
4 ^e kwartaal	€ 160.279

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag dat een overheidsorganisatie kortdurend (tot 1 jaar) mag aantrekken op de geldmarkt. Dit om het risico dat overheidsorganisaties lopen bij het aantrekken van kortgeld (tot 1 jaar) te beperken. De grootte van de kasgeldlimiet wordt bepaald aan de hand van een door het Rijk vastgesteld percentage over het begrotingstotaal van de gemeente aan het begin van het dienstjaar. Op dit moment is dit percentage 8,2% van het totaal van de jaarbegroting.

Kasgeldlimiet		31-12-2019
1	Toegestane kasgeldlimiet:	
	- in procenten van de begroting	8,2%
	- in bedrag	€ 1.479.015
2	Omvang vlottende schuld	
	- Opgenomen gelden < 1 jaar	€ 1.000.000
	- Schulden rekening courant	€ 52.192
	- Gestorte gelden door derden < 1 jaar	€ -
	- Overige leningen niet zijnde vaste schuld	€ -
3	Vlottende middelen:	
	- Contante gelden in kas	€ 5.219
	- Tegoeden in rekening courant	€ 16.994
	- Overige uitstaande gelden < 1 jaar	€ -
4	Totaal netto vlottende schuld	€ -1.029.979
	Toegestaan kasgeldlimiet	€ 1.479.015
Ruimte (4-1)		€ -449.036

De kasgeldlimiet wordt niet overschreden.

Liquiditeitspositie

De voornaamste inkomsten van de GGD zijn de gemeentelijke bijdragen. Tweemaal per jaar worden aan gemeenten voorschotten in rekening gebracht. Deze gelden worden tijdelijk weggezet op de rekening van het ministerie van Financiën en komen geleidelijk beschikbaar voor de GGD. Beschikbare middelen worden volledig ingezet als intern financieringsmiddel.

Rentebeleid

Voor de toerekening van rentelasten aan investeringen wordt een percentage gehanteerd dat gebaseerd is op de (eind 2011) aangetrokken geldlening in verband met de aankoop van het pand. Het percentage voor 2019 is 4%. De rente op investeringen is een middel ten behoeve van de interne kosten doorbelasting en heeft daardoor geen invloed op het resultaat. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden of, nu de rente zo laag staat, rentemiddeling mogelijk is. Hieruit blijkt dat dit vanwege de boete van het oversluiten van de lening niet lonend is.

Renterisico's

Het doel van de renterisiconorm is dat overheidsorganisaties binnen hun leningenportefeuille geen overmatig renterisico lopen bij herfinanciering van aflopende geldleningen. Zo mag maximaal 20% van het totaal uitstaande leningen in één jaar worden geherfinancierd. Dit percentage is bij wet

vastgesteld. Voor de GGD is dit een bedrag van € 536.667 (uitgegaan van € 2.683.333 uitstaande leningen). Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen leningen. De renterisiconorm is in 2019 niet overschreden. Er is geen sprake geweest van herfinanciering.

Renterisico		31-12-2019
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b	Nieuw verstrekte lange leningen	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	-
5	Betaalde aflossing	-
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op vaste schuld (2+6)	-
Renterisiconorm		
8	Stand van de vaste schuld per 1-1	2.683.333
9	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%
10	Renterisiconorm (8*9)	536.667
Toets renterisiconorm		
10	Renterisiconorm	536.667
7	Renterisico op vaste schuld	-
11	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10/7)	536.667

1.2.6 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering zorgt voor een effectieve en efficiënte ondersteuning van processen en medewerkers van de GGD zodanig de werkzaamheden conform afspraak kunnen worden uitgevoerd.

De ondersteuning wordt uitgevoerd binnen de sector Bedrijfsvoering en zijn neergelegd bij het team Bedrijfsvoering, het team Publieksdienstverlening en het team Organisatieondersteuning. In deze paragraaf worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden door middel van een opslag op de personele lasten (naar rato van loonkosten), volledig doorbelast aan de programma's 1 t/m 4.

Publieksdienstverlening

Met ingang van 15 mei 2019 is het team Publieksdienstverlening, conform het Plan tot organisatieverandering fase III, opgericht. De oprichting van een team Publieksdienstverlening heeft als hoofddoel om verder de uitvoering van onze dienstverlening te versterken. De missie van de publieksdienstverlening is als volgt verwoord: "We willen dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven. Wij leveren hiervoor een dienstverlening die deskundig, klantgericht, toegankelijk en innovatief is aan onze inwoners en ketenpartners in het veld. Inwoners en ketenpartners weten ons gemakkelijk te vinden, krijgen snel duidelijkheid en voelen zich begrepen. "De gewone dingen buitengewoon goed doen"."

2019 is gebruikt om – gebaseerd op de visie op publieksdienstverlening - een eerste analyse te maken van eventuele verbeterpunten op het gebied van de publieksdienstverlening. Dit heeft eind 2019 geresulteerd in een verbeterplan.

Onderdeel van het team Publieksdienstverlening is Communicatie. In januari heeft de lancering van de nieuwe website GGD Zaanstreek- Waterland plaats gevonden. In de loop van 2019 is tevens de website volgens wettelijke eisen digitaal toegankelijk gemaakt.

AVG

In 2019 zijn er 20 meldingen van een mogelijk datalek ontvangen door de functionaris gegevensbescherming. Daarvan zijn er 2 bij de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld wegens hoog risico op het lekken van bijzondere persoonsgegevens. Het gaat in beide gevallen om dossiers die naar een verkeerde ontvanger zijn verzonden. In beide gevallen heeft de directeur alle betrokkenen persoonlijk via een brief geïnformeerd.

Er is door een klant één klacht over de GGD bij Autoriteit Persoonsgegevens ingediend. De klacht is door Autoriteit Persoonsgegevens ongegrond verklaard. De betreffende klager heeft hiertegen bezwaar ingediend en de Autoriteit Persoonsgegevens heeft de GGD als belanghebbende aangemerkt. Er is een reactie gegeven door GGD. Op dit moment loopt de procedure nog.

Er is een bewustwording- en kenniscampagne Privacy en Informatieveiligheid gestart. Hiervoor heeft een nulmeting onder de medewerkers op het gebied van Privacy en Informatieveiligheid plaatsgevonden. Deze test is door bijna alle medewerkers zeer goed gemaakt. Het heeft inzicht gegeven in waar nog verbetering plaats kan vinden. Dit krijgt in 2020 een vervolg.

De GGD is nog niet 100% compliant aan de (U)AVG, maar er zijn flinke stappen gemaakt. De GGD werkt nauw samen met collega GGD's en zorginstellingen in de regio op het gebied van privacy.

Juridische zaken

In 2019 zijn er nieuwe procedures voor AVG verzoeken (verzoeken opvragen, aanpassing en verwijdering dossiers) vastgesteld. Tevens zijn er voor de GGD Algemene inkoopvoorwaarden opgesteld en diverse samenwerkingsovereenkomsten en convenanten opgesteld.

Op grond van diverse regelgeving (WGBO, AVG, Wmo 2015) hebben betrokkenen diverse rechten ten aanzien van dossiers. Hiervoor zijn twee procedures vastgesteld. Hierin is bepaald dat verzoeken worden gemonitord op aantal, aard en honorering, zodat trends kunnen worden gesignaleerd en processen waar nodig kunnen worden bijgestuurd. De verzoeken worden afgehandeld door de bedrijfsjurist, in samenwerking met de verantwoordelijk teammanager en arts of medewerker. In dit overzicht zijn de in 2019 ontvangen verzoeken per team verwerkt. Met betrekking tot de dossiers van het team Infectieziektebestrijding zijn geen verzoeken ontvangen, reden waarom dit team niet is meegenomen in dit overzicht.

Veilig Thuis

	Afschrift dossier	Correcties	Vernietiging	
Afgehandeld	32	0	7	39
Openstaand	3	0	0	3
Totaal	35	0	7	Totaal: 42

De verzoeken tot een afschrift van het dossier zijn gehonoreerd. In een beperkt aantal dossiers is besloten om niet alle informatie te verstrekken aan de verzoeker, dit in verband met de hoedanigheid van de verzoeker of belangen van derden. Er zijn 7 verzoeken tot vernietiging van dossiers afgehandeld, waarvan 2 verzoeken zijn gehonoreerd.

Meldpunt Advies en Bijzondere Zorg

	Afschrift dossier	Correcties	Vernietiging	
Afgehandeld	3	0	2	5
Openstaand	0	0	0	0
Totaal	3	0	2	Totaal: 5

De verzoeken tot een afschrift van het dossier zijn gehonoreerd. Er zijn 2 verzoeken tot vernietiging van dossiers afgehandeld. Beide verzoeken zijn gehonoreerd.

Jeugd Zaanstreek Noord

	Afschrift dossier	Correcties	Vernietiging	
Afgehandeld	3	0	2	5
Openstaand	0	0	0	0
Totaal	3	0	2	Totaal: 5

De verzoeken tot een afschrift van het dossier zijn gehonoreerd. De verzoeken tot vernietiging van de dossiers zijn niet gehonoreerd.

Jeugd Zaanstreek Zuid

	Afschrift dossier	Correcties	Vernietiging	
Afgehandeld	13	0	1	14
Openstaand	0	0	0	0
Totaal	13	0	1	Totaal: 14

De afgehandelde verzoeken tot een afschrift van het dossier zijn gehonoreerd, met uitzondering van één verzoek.

Jeugd Waterland

	Afschrift dossier	Correcties	Vernietiging	
Afgehandeld	11	0	2	13
Openstaand	2	0	0	2
Totaal	13	0	2	Totaal: 15

De afgehandelde verzoeken tot een afschrift van het dossier zijn gehonoreerd. Ook de verzoeken tot vernietiging zijn gehonoreerd.

Termijnen

Verzoeken dienen binnen 1 maand te worden afgehandeld. In uitzonderingsgevallen kan deze termijn worden verlengd met 2 maanden, mits tijdig gecommuniceerd naar verzoeker.

	Totaal aantal afgehandelde verzoeken	Waarvan termijn gehaald	Percentage gehaald binnen termijn
Veilig Thuis	42	28	66 %
MABZ	5	5	100 %
Jeugd Zaanstreek Noord	4	3	75 %
Jeugd Zaanstreek Zuid	14	9	64 %
Jeugd Waterland	15	8	53%
Totaal	80	53	66 %

Helaas zijn niet alle verzoeken afgehandeld binnen de daarvoor geldende (wettelijke) termijn. Redenen hiervoor zijn werkdruk bij de teams en complexe casuïstiek. Handhaving van de (wettelijke) termijnen blijft daarom een aandachtspunt.

Meldingen Incidenten Cliëntenzorg en Dienstverlening (MICD)

Het totaal aantal MICD meldingen voor geheel 2019 is 34. Ten opzichte van het aantal meldingen voor geheel 2018 (54) is het aantal MICD meldingen in 2019 aanzienlijk gedaald. De incidenten zijn gemeld en afgehandeld volgens planning. De MICD commissie heeft structureel overlegd. De uitkomsten van deze overleggen hebben geleid tot aanpassingen in het proces van incidenten melden, afhandelen en monitoren en een interne audit op het proces KD+ in 2020.

Het resultaat is dat het management op de hoogte is van de aantallen en de aard van de incidenten en hierop kan bijsturen in de bedrijfsvoering.

Klachten

In 2019 zijn er 84 klachten ontvangen. Zestien van de 84 klachten zijn niet ontvankelijk verklaard. Deze klachten hadden geen betrekking op de dienstverlening van de GGD. Hiermee komt het aantal klachten op 68.

Overzicht van het aantal klachten in 2019:

Sector/team	Aantal	Aard van de klacht
Niet ontvankelijk	17	Overlast van burens, klacht over medewerker kinderdagverblijf, ambulancevervoer, jeugdteam, advies leerplicht, klachten hoogspanning kabels, niet direct betrokken bij dienstverlening
Team Organisatie ondersteuning	1	Telefonische onbereikbaarheid
Team Publieksdienstverlening	3	Planning afspraken Jeugdgezondheidszorg
Team Infectieziekten	4	Website (afsprakeformulier), werkwijze Sense/Soa, privacy
Team Jeugd Noord	5	Werkwijze
Team Jeugd Zuid	6	Bejegening, advisering
Team Jeugd Waterland	11	Werkwijze, bejegening, vaccinatie, inrichting CB, VVE indicatie (6 klagers) NB: één klager heeft drie klachten ingediend.
Team Gezondheidsondersteuning	12	Uitnodiging onderzoek, werkwijze bij groepsvaccinatie, vergoeding vaccinaties, overdracht dossier
Team MOB/MBZ/VSO	8	Werkwijze
Team Toezicht	0	
Team Veilig Thuis	13	Werkwijze, rapportage, privacy
Team Strategie & Ontwikkeling	2	Advisering Gezonde School, medische milieukunde

De meeste klachten zijn naar tevredenheid afgerond. De externe klachtencommissie Veilig Thuis heeft in 2019 twee klachten in behandeling genomen. In één zaak heeft klager zich rechtstreeks gewend tot de klachtencommissie. Deze klacht is door de klachtencommissie ongegrond verklaard. In de andere zaak heeft eerst interne bemiddeling plaatsgevonden, waarna klager zich heeft gewend tot de externe klachtencommissie Veilig Thuis. Deze klacht is op dit moment in behandeling bij de klachtencommissie. Er staat een hoorzitting gepland.

Twee klagers zijn verwezen naar de geschillencommissie publieke gezondheid. Zij hebben echter niet deze stap gezet.

Vijf klachten zijn nog in behandeling. Dit betreft drie klachten betreffende Veilig Thuis. Met deze klagers zijn/worden gesprekken gevoerd.

De GGD voert waar nodig en op geleide van klachten verbetermaatregelen door.

Kwaliteit

In 2019 is de basis voor het kwaliteitsmanagement gelegd en is er een start gemaakt van het integraal benaderen van kwaliteit. Zo is het beheer van contracten up to date en inzichtelijk. Het contractbeheer is geïmplementeerd in Afas. De kritische leveranciers zijn beoordeeld en waar nodig zijn verbeteracties vastgesteld. Hierdoor ontstaat er complete naar tevredenheid geleverde diensten van leveranciers voor de kritische processen.

Er is een eenduidig proces geïmplementeerd voor de voorbereiding, uitvoering en monitoring van de interne audits, zodat er een constante kwaliteit is van toetsing voor de organisatie. In het tweede kwartaal zijn de processen van de groepsvaccinatie, individuele vaccinatie en Sense/Soa getoetst aan de HKZ norm en aan het Kwaliteitsprofiel Seksuele Gezondheid. In het vierde kwartaal zijn de processen P&O en cursusbureau getoetst. Het management is op de hoogte gesteld over de

bevindingen. Verbeterpunten zijn vastgesteld en uitgevoerd. Door het uitvoeren van deze toetsingen is de organisatie op de hoogte van eventuele aanwezige knelpunten in de processen.

Op 12 en 13 juni is de GGD tussentijds extern getoetst voor het HKZ certificaat. Uit deze audit is een major tekortkoming geconstateerd bij Veilig Thuis en een al eerder geconstateerde minor tekortkoming op de P&C cyclus is niet afgesloten. Er zijn verbeteracties vastgesteld om de tekortkomingen op te heffen. Deze verbeteracties zijn opnieuw extern getoetst op 1 oktober. In deze toetsing is geconstateerd dat de verbeteracties goed in uitvoering waren. Dit heeft de extern auditor doen besluiten om de major tekortkoming af te schalen naar een minor tekortkoming. Beide minors worden weer opnieuw getoetst tijdens de opvolging/focus audit in februari 2020. Door het uitvoeren van deze audits voldoet de GGD aan de verplichtingen van het HKZ certificaat.

Er is een eenduidig proces geïmplementeerd voor de voorbereiding, uitvoering en monitoring van de klanttevredenheidsonderzoeken. Zodat er een constante kwaliteit is van klanttevredenheidsmeting binnen de organisatie. De geplande klanttevredenheidsonderzoeken zijn uitgevoerd en indien afgerond zijn de uitkomsten gedeeld met het management. Er is hierdoor een constante kwaliteit van klanttevredenheid en bij afwijkingen kan bijgestuurd worden door de organisatie. In het eerste kwartaal is het klanttevredenheidsonderzoek voor de Jeugdgezondheidszorg afgerond. In het vierde kwartaal zijn er klanttevredenheidsonderzoeken gestart voor TBC, Infectieziektebestrijding en Veilig Thuis.

Er is een start gemaakt met de herinrichting van het kwaliteitshandboek. De processen en procedures van de organisatie blijven in het kwaliteitshandboek. De werkinstructies worden per team gepubliceerd op het internet en beheert door de teams zelf. Het doel is dat het kwaliteitshandboek een weergave geeft van de processen en procedures binnen de eisen van de HKZ.

De risico's voor de kritische processen zijn inzichtelijk gemaakt. De organisatie is bekend met de risico's voor de kritische processen en kan hierop anticiperen.

Facilitaire Zaken

In 2019 heeft een grote renovatie van het pand Vurehout plaats gehad. Hierdoor voldoet het aan de minimum ARBO eisen en is de uitstraling van de werkomgeving verbeterd. Tevens is het meubilair vervangen door meubilair dat aan de ARBO normen voldoet en waardoor het delen van werkplekken mogelijk is. Ook alle vergaderkamers hebben nieuw meubilair gekregen. Alle werkplekken kunnen flexibel worden gebruikt.

Alle RI&E en BHV plannen zijn gereed en inzichtelijk gemaakt op het intranet. Verbeteracties zijn vastgesteld en worden gemonitord in het verbeterregister. De organisatie en de medewerkers zijn op de hoogte van de inhoud van de plannen en handelen hiernaar. Er zijn diverse ontruimingsoefeningen gehouden. Daarnaast zijn er trainingen beeldschermwerk gehouden.

Er is een programma van eisen voor de inrichting van de CJ/CJG's opgesteld. Tevens heeft er een verhuizing van een CJG binnen Monnickendam plaatsgevonden. Ook hebben er activiteiten rondom informatieplicht energie besparende maatregelen plaatsgehadt.

Personeel & Organisatie

De implementatie van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren is in 2019 grotendeels afgerond.

In 2019 is er een nieuw beleid functioneringsgesprekken opgesteld, waarbij een toolbox ontwikkeld is voor het voeren van functioneringsgesprekken. Voor de personeels-, salaris- en financiële administratie is Afas geïmplementeerd. Dit wordt in 2020 verder geoptimaliseerd, onder andere voor werving en selectie.

Er is een voor de GGD gunstigere regeling voor het eigenrisicodragerschap WGA en Ziektewet afgesloten. Ook is er een contract afgesloten ten behoeve van de bescherming van de gezondheid van

medewerkers bij prikincidenten. Met ingang van 1 januari 2020 is een nieuwe Arbodienstverlening gecontracteerd. Ten slotte heeft de GGD zich bij Regioflexwerk aangesloten, een samenwerkingsverband in de zorg waar medewerkers (tijdelijk) geplaatst kunnen worden.

Het ziekteverzuim is in 2019 ten opzichte van 2018 afgenomen van 5,62% naar 5,34%. Daarbij is het kort verzuim gedaald (van 0,64% in 2018 naar 0,56% in 2019), is het middellang verzuim gedaald (van 0,76% in 2018 naar 0,68% in 2019) en is ook het langdurig verzuim licht gedaald (van 4,22% in 2018 naar 4,15% in 2019). Het langdurig verzuim betreft voornamelijk medewerkers met ernstige aandoeningen.

Financiële Administratie

Binnen de financiële administratie zet de digitalisering zich verder voort. Naast in implementatie van Afas, is ook Kas en Pas geïmplementeerd, waardoor er (met uitzondering van Reizigers) niet langer sprake is van contante kassen, maar van digitale kasboeken. Er is een nieuwe interne doorbelastingsmethodiek voor de bedrijfsvoering ontwikkeld. Deze is vanwege de beperkte financiële middelen nog niet ingevoerd.

ICT

Als uitwerking van het Informatiebeleidsplan is er een investeringsanalyse voor de ICT opgesteld. Doordat er een aantal geen investeringen op ICT hebben plaatsgehad, is er een achterstand opgetreden. Dit heeft als gevolg dat er met ingang van 2020 een aantal grote investeringen plaats moeten vinden.

In 2019 is een aantal projecten uitgevoerd op het gebied van de renovatie van het pand Vurehout en verhuizing van locaties, de overgang van alle locaties op de nieuwe VOIP telefonie infrastructuur, de vervanging van printers op alle locaties, het keuzetraject voor een nieuw cliënt-volgsysteem voor het Meldpunt Advies en Bijzondere Zorg en Straathoekwerk, de implementatie van een extra functionaliteit binnen Zorgmail (veilig e-mailen) en de inrichting van de informatievoorziening ten behoeve van het Meldpunt Suicide Preventie. Tevens is er een informatie analyse van het proces Voor- en Vroegschoolse Educatie voor het team Gezondheidsondersteuning gemaakt.

Wat heeft het gekost

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten	€ 4.830.948	€ 4.387.290	€ 4.354.164
Incidentele baten	€ 4.309		
Lasten	€ 5.019.568	€ 4.337.290	€ 4.304.164
Incidentele lasten	€ 3.317		
Tussenresultaat	€ -187.628	€ 50.000	€ 50.000
Toevoeging aan reserves	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Onttrekking aan reserves	€ 237.628		€ -
Resultaat na bestemming	€ -	€ -	€ -

2 JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2019 GGD Zaanstreek-Waterland

Bedragen in €, de jaarrekening is opgesteld voor resultaatbestemming.

ACTIVA	31 december 2019	31 december 2018
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Overige investeringen met economisch nut	4.488.255	3.672.083
Financiële vaste activa		
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	16.464	16.464
Totaal vaste activa	4.504.719	3.688.547
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	12.662	25.487
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	606.214	2.307.062
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.918.001	1.432.375
Overige vorderingen	229.743	124.020
	2.753.958	3.863.457
Liquide middelen		
Kassaldi	5.219	3.414
Bank- en giroaldi	16.994	255.486
	22.213	258.900
Overlopende activa		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	476.236	-
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	447.839	759.673
	924.075	759.673
Totaal vlottende activa	3.712.908	4.907.517
Totaal generaal	8.217.627	8.596.064

PASSIVA	31 december 2019	31 december 2018
VASTE PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene reserves	516.644	516.644
Bestemmingsreserves	440.315	865.656
Resultaat na bestemming	229.683	16.103
	1.186.642	1.398.403
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	39.879	27.123
Vaste schulden		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	2.566.667	2.683.333
Totaal vaste passiva	3.793.188	4.108.859
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar		
Overige schulden	1.364.763	1.295.648
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	2.370.181	2.200.920
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	344.034	511.588
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van van volgende begrotingsjaren komen	345.460	479.048
	3.059.675	3.191.557
Totaal vlottende passiva	4.424.439	4.487.205
Totaal generaal	8.217.627	8.596.064

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA			
	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten:			
Programma 1 Monitoren, signaleren en adviseren			
Reguliere baten	54.922	-	-
Bijdrage gemeenten	927.810	927.810	915.626
	982.732	927.810	915.626
Programma 2 Algemene gezondheidszorg			
Reguliere baten	858.836	721.469	721.469
Bijdrage gemeenten	1.073.476	1.073.476	1.051.872
	1.932.312	1.794.945	1.773.341
Programma 2 Jeugdgezondheidszorg			
Reguliere baten	1.105.091	363.715	363.715
Bijdrage gemeenten	8.810.247	8.810.247	8.657.690
	9.915.338	9.173.962	9.021.405
Programma 2 Maatschappelijke gezondheidszorg			
Reguliere baten	17.226	-	-
Bijdrage gemeenten	1.052.904	1.052.904	1.039.490
	1.070.130	1.052.904	1.039.490
Programma 3 Publieke gezondheid bij ongevallen en rampen			
Reguliere baten	225.074	262.551	262.551
Bijdrage gemeenten	1.149	1.149	-
	226.223	263.700	262.551
Programma 4 Toezicht houden			
Reguliere baten	473.530	540.931	540.931
Bijdrage gemeenten	8.229	8.229	-
	481.759	549.160	540.931
Programma 5 Contracttaken			
Baten contracttaken	13.231.950	13.874.117	12.606.599
	13.231.950	13.874.117	12.606.599
Bedrijfsvoering			
Baten bedrijfsvoering	4.835.257	4.387.290	4.354.164
	4.835.257	4.387.290	4.354.164
Totaal van de baten	32.675.701	32.023.888	30.514.107

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Lasten:			
Programma 1 Monitoren, signaleren en adviseren			
Reguliere lasten	690.054	598.437	586.253
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	189.961	168.375	168.375
Bijdrage overhead programma	133.440	97.998	97.998
	1.013.455	864.810	852.626
Programma 2 Algemene gezondheidszorg			
Reguliere lasten	1.455.439	1.333.398	1.311.794
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	278.209	286.321	286.321
Bijdrage overhead programma	162.732	175.226	175.226
	1.896.380	1.794.945	1.773.341
Programma 2 Jeugdgezondheidszorg			
Reguliere lasten	6.799.840	6.697.594	6.545.037
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	1.875.061	1.794.531	1.794.531
Bijdrage overhead programma	1.178.523	681.837	681.837
	9.853.424	9.173.962	9.021.405
Programma 2 Maatschappelijke gezondheidszorg			
Reguliere lasten	711.352	719.597	706.183
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	213.666	200.851	200.851
Bijdrage overhead programma	184.097	132.456	132.456
	1.109.115	1.052.904	1.039.490
Programma 3 Publieke gezondheid bij ongevallen en rampen			
Reguliere lasten	206.364	231.887	230.738
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	34.136	31.813	31.813
Bijdrage overhead programma	-	-	-
	240.500	263.700	262.551
Programma 4 Toezicht houden			
Reguliere lasten	355.935	387.464	379.235
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	108.993	102.607	102.607
Bijdrage overhead programma	54.825	59.089	59.089
	519.753	549.160	540.931
Programma 5 Contracttaken			
Reguliere lasten	10.999.220	12.316.725	11.049.207
Bijdrage overhead bedrijfsvoering	1.777.930	1.557.392	1.557.392
Bijdrage overhead programma	454.800	-	-
	13.231.950	13.874.117	12.606.599
Bedrijfsvoering			
Reguliere lasten	5.022.885	4.337.290	4.304.164
	5.022.885	4.337.290	4.304.164
Totaal van de lasten	32.887.462	31.910.888	30.401.107
Resultaat voor mutaties in reserves	211.761-	113.000	113.000
Toevoeging aan reserves	113.000	113.000	113.000
Onttrekking aan reserves	554.444	-	-
Resultaat voor bestemming en na mutaties in reserves	229.683	-	-

2.3 Toelichting

2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV daarvoor geeft. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van betaalrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) wordt wel een verplichting gevormd.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de inkoopprijs en de bijkomende kosten verminderd met de daarop toegepaste afschrijvingen. Afgeschreven wordt over de verwachte economische levensduur vanaf het jaar van investering waarbij gesteld wordt dat het aangeschafte halverwege het investeringsjaar in gebruik wordt genomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Pand Vurehout 30 jaar
- Inventarissen 10 jaar
- Vervoermiddelen 5 jaar
- Automatisering 5 jaar
- Automatisering laptops en tablets 4 jaar
- Mobiele telefoons 3 jaar

Financiële vaste activa

De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van meer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva wordt verstaan het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat voor bestemming en na mutaties in reserves volgend uit de jaarrekening. De reserves zijn te onderscheiden in algemene en bestemmingsreserves. In de toelichting op de balans wordt elke reserve afzonderlijk vermeld en afzonderlijk toegelicht. Er wordt geen jaarlijkse rente toegevoegd aan de reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de desbetreffende verplichting dan wel het voorzienbare verlies. Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Mutaties in de voorziening vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau. Overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvan de voorziening is ingesteld. In de toelichting op de balans wordt elke voorziening afzonderlijk vermeld en toegelicht.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva wordt verstaan de netto-vlottende schuld met een rente typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

In de toelichting op de balans wordt een zo getrouw mogelijk beeld geschetst van verplichtingen die de gemeenschappelijke regeling is aangegaan, maar die niet uit de balans blijken. Voorbeelden hiervan zijn: langlopende leasecontracten en huurovereenkomsten.

Grondslagen resultaat

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geschieden op basis van bestuursbesluiten. Het jaarresultaat wordt na vaststelling van de rekening verdeeld conform het door het bestuur genomen besluit.

2.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2019

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

In 2019 heeft er voor een bedrag van € 1.089.337 investeringen plaatsgevonden met betrekking tot renovatie Vurehout, nieuw kantoormeubilair, automatisering en de implementatie Afas. Tevens is er voor € 186.733 aan activa buiten gebruik gesteld.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Overige investeringen met een economisch nut	4.488.255	3.672.083
	4.488.255	3.672.083

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-2018	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Buitengebruik gesteld	Boekwaarde 31-12-2019
Overige investeringen met economisch nut					
Gronden en terreinen	1.000.000	-	-	-	1.000.000
Bedrijfsgebouwen	2.300.000	399.412	139.941	-	2.559.471
Vervoermiddelen	3.187	-	2.125	-	1.062
Overige materiële vaste activa	368.896	689.925	131.098	186.733	927.722
	3.672.083	1.089.337	273.164	186.733	4.488.255

Afschrijvingen vinden plaats conform hetgeen is opgenomen in de financiële verordening GGD. Voor transportmiddelen wordt een afschrijvingstermijn van vijf jaar gehanteerd. Voor het pand Vurehout wordt een afschrijvingstermijn van 30 jaar gehanteerd. Voor de aanschaf van nieuwe hardware, niet zijnde laptops en tablets, wordt een afschrijvingstermijn gehanteerd van 5 jaar. Laptops en andere mobiele computerapparatuur worden binnen 4 jaar afgeschreven en mobiele telefoons binnen 3 jaar.

Financiële vaste activa

Dit betreft de waarborgsom die is betaald aan de verhuurder van het pand Straathoekwerk aan de Vinkestraat te Zaandam en de garagebox.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar	16.464	16.464
	16.464	16.464

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraad gereed product en handelsgoederen bestaat uit de waarde van de voorraad vaccins ten behoeve van de reizigersadviesing.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Gereedproduct en handelsgoederen	12.662	25.487
	12.662	25.487

Uitzettingen met een rente typische looptijd van korter dan één jaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of minder weer.

Schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een aanpassing van de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), de wetswijziging stelt het zogenaamde schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Met ingang van maandag 16 december 2013, na publicatie in de Staatscourant, is de wetswijziging van kracht geworden. De wetswijziging houdt in dat de decentrale overheden, zoals de GGD, verplicht worden gesteld om alle overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Concreet betekent dit dat de GGD een rekeningcourantverhouding heeft met de Staat. Alle liquide middelen die de GGD niet direct nodig heeft voor het uitvoeren van haar taak, moeten worden gestort op de rekeningcourant bij de Staat. Hierbij geldt voor de GGD een ondergrens van € 250.000. De GGD houdt te allen tijde de beschikking over de bij de Staat uitgezette gelden.

De ondergrens van € 250.000 houdt in dat de GGD € 250.000 aan liquide middelen op haar bankrekeningen mag aanhouden. Dit betekent echter niet dat het bedrag van € 250.000 niet mag worden overschreden. De wetswijziging geeft de decentrale overheid daarin wat ruimte. Zo lang het gemiddelde saldo van de bankrekeningen over een kwartaal de ondergrens niet overschrijdt, voldoet de decentrale overheid aan de wet Fido. De gemiddelde bankstanden per kwartaal zijn als volgt:

Gemiddelde bankstand 2019

1 ^e kwartaal	€ 208.293
2 ^e kwartaal	€ 227.764
3 ^e kwartaal	€ 204.873
4 ^e kwartaal	€ 160.279

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	606.214	2.307.062
Overige vorderingen	255.648	150.091
Voorziening (dubieuze debiteuren)	25.905-	26.071-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.918.001	1.432.375
	2.753.958	3.863.457

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Kassaldi	5.219	3.414
Banksaldi	6.192	244.594
Girosaldi	10.802	10.892
	22.213	258.900

De GGD heeft de beschikking over een kredietfaciliteit op de rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten van € 300.000. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Overlopende activa

De overlopende activa wordt als volgt onderscheiden.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	447.839	601.351
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	476.236	158.322
	924.075	759.673

De nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op specifieke uitkeringen kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Stand 01-01-2019	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2019
Veilig Thuis	158.322	-	158.322	-
Veiligheidshuis	-	266.934		266.934
Bijdrage GR (begrotingswijziging 2019)	-	209.302	-	209.302
	158.322	476.236	158.322	476.236

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene reserve	516.644	516.644
Bestemmingsreserve	440.315	865.656
	956.959	1.382.300
Resultaat na bestemmingen	229.683	16.103
	1.186.642	1.398.403

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van het eigen vermogen weer.

	Stand 31-12-2018	Uitbetaling aan gemeenten	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Stand 31-12-2019
1.0 Resultaat 2018	16.103	-	-	16.103	-
1.1 Algemene reserve wettelijke taken	516.644	-	-	-	516.644
2.1 Reserve gezondheidsonderzoek	129.356	-	63.000	38.714	153.642
2.2 Reserve groot onderhoud	130.875	-	66.103	193.997	2.980
2.3 Reserve markt taken	140.000	-	-	15.603	124.397
2.4 Reserve afwikkeling integratie JGZ 0-4	18.278	-	-	-	18.278
2.5 Reserve GHOR OTO	39.004	-	-	-	39.004
2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad	220.000	-	-	220.000	-
2.7 Reserve frictie projecten Purmerend	23.000	-	-	23.000	-
2.8 Reserve frictie projecten overige gemeenten	19.500	-	-	19.500	-
2.9 Reserve ouderenportaal	233	-	-	-	233
2.10 Reserve organisatieontwikkeling	1.387	-	-	-	1.387
2.11 Reserve Algemene Verordening Gegevensbescherming	43.630	-	-	43.630	-
2.12 Reserve Veiligheidshuis	100.393	-	-	-	100.393
	1.398.403	-	129.103	570.547	956.959

1. Algemene reserves

1.1 Algemene reserve wettelijke taken

De algemene reserve is te beschouwen als het algemene weerstandvermogen van de GGD. Er rust geen specifieke bestemming op deze reserve. Het bestuur heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2009 besloten om de algemene reserve op maximaal 5% van de gemeentelijke bijdrage vast te

stellen. De algemene reserve wettelijke taken heeft eind 2019 een omvang van € 516.644. De omvang van deze reserve is gelijk aan de waarde van eind 2018. De gemeentelijke bijdragen bedragen voor 2019 € 11.873.814. 5% hierover bedraagt € 593.691. De omvang is € 77.047 lager dan de gewenste omvang. De Algemene Reserve Markttaken heeft eind 2019 een omvang van € 124.397. Er heeft in 2019 een onttrekking plaatsgevonden van € 15.603 om het negatieve resultaat van de markttaak reizigersadviesing te kunnen dekken.

2. Bestemmingsreserves

2.1 Reserve gezondheidsenquête

De reserve gezondheidsenquête wordt gevormd om de kosten voor de gezondheidsenquêtes uit te dekken. Er vindt jaarlijks een toevoeging aan de reserve plaats van ruim € 63.000. Ten behoeve van bevolkingsonderzoeken is een bedrag van € 38.714 aan de reserve onttrokken.

2.2 Reserve groot onderhoud

Deze reserve is gevormd conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 14 april 2011. De reserve is bedoeld om toekomstige onderhoudskosten aan het pand aan het Vurehout te dekken. In 2019 is een bedrag van € 50.000 aan de reserve toegevoegd. In 2019 heeft er een renovatie van het pand Vurehout plaatsgevonden. Voor deze verbouwing is € 193.997 aan de reserve onttrokken.

2.3 Reserve reizigersvaccinatie

Deze reserve is gevormd om schommelingen in de resultaten van de markttaken op te vangen. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat op het product reizigersadviesing toegevoegd dan wel onttrokken. De omvang van de reserve markttaken heeft eind 2019 een omvang van € 124.397. Er heeft in 2019 een onttrekking plaatsgevonden van € 15.603 om het negatieve resultaat van de markttaak reizigersadviesing te kunnen dekken.

2.4 Reserve afwikkeling integratie Jeugdgezondheidszorg 0-4

Deze reserve is, conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 18 november 2010, gevormd ten behoeve van de financiële afwikkeling inzake de overname van Jeugdgezondheidszorg 0-4 van Eevan door de GGD.

2.5 Reserve GHOR OTO

Deze reserve is gevormd conform de voorstellen met betrekking tot de resultaatbestemming 2012. Deze reserve is gevormd om de kosten voor het opleiden trainen en oefenen van medewerkers in het kader van het GGD rampen opvangplan te dekken.

2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad

In de vergadering van het algemeen bestuur van 4 juli 2019 is besloten om deze reserve vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat.

2.7 Reserve frictie projecten Purmerend

In de vergadering van het algemeen bestuur van 4 juli 2019 is besloten om deze reserve vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat.

2.8 Reserve frictie projecten overige gemeenten

In de vergadering van het algemeen bestuur van 4 juli 2019 is besloten om deze reserve vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat.

2.11 Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve is gevormd uit het vrijvallen van de voorziening Individueel Loopbaan Budget en is bedoeld als budget voor de organisatieontwikkeling in brede zin.

2.12 Reserve Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis is in 2018 ondergebracht bij de GGD als een aparte entiteit. Deze reserve is het weerstandsvermogen van deze entiteit en wordt gedoteerd met de positieve resultaten van het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis legt geen verantwoording af aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling, maar heeft een eigen bestuur.

Voorzieningen

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de voorzieningen weer.

	Stand 31-12-2018	Toevoe- gingen	Aanwending	Vrijval	Stand 31-12-2019
1.1 Voorziening huiselijk geweld	15.367	-	-	-	15.367
1.2 Voorziening reparatie-uitkering	11.756	12.756	-	-	24.512
	27.123	12.756	-	-	39.879

1.1 Voorziening huiselijk geweld

Deze voorziening is gevormd met middelen uit het voormalige project Huiselijk Geweld. Het doel van deze voorziening is om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het project Ontwikkeling Online Hulpverlening ASHG's Noord-Holland in samenwerking met de Blijfgroep.

1.2 Voorziening reparatie-uitkering

De duur van de wettelijke WW uitkering is geleidelijk teruggebracht naar maximaal 24 maanden. Door de reparatie-uitkering wordt de duur van de WW uitkering maximaal 38 maanden. De voorziening van wordt gevoed door een inhouding op het loon van de medewerkers. De werkgever draagt hier niet in bij.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer weer.

	looptijd	rente %	Stand 31-12-2018	Stand 31-12-2019
Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30 jaar	3,91	2.683.333	2.566.667
			2.683.333	2.566.667

Ten behoeve van de aankoop van de hoofdlocatie van de GGD in Zaanadam is een lening aangegaan van € 3.500.000. Op deze lening is in 2019 voor een bedrag van € 116.666,68 afgelost. De rentelasten in 2019 bedragen € 102.265,64.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Onder de netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn opgenomen.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Overige schulden	1.364.763	1.295.648
	1.364.763	1.295.648

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva worden als volgt gespecificeerd.

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	2.370.181	2.200.920
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	344.034	511.588
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	345.460	479.048
	3.059.675	3.191.556

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Stand 31-12-2018	Toevoe- gingen	Vrijgevallen bedragen	Stand 31-12-2019
Gezonde school Zaanstad	13.937	-	13.937	-
Gezonde school Oostzaan	4.850	-	-	4.850
Gezonde school Wormerland	2.000	-	-	2.000
Dak- en thuislozentelling jan. 2020 Purmerend	2.880	3.015	2.880	3.015
Dak- en thuislozentelling jan. 2020 Zaanstad	-	4.550	-	4.550
Veilig Thuis	-	42.800	-	42.800
Suïcidepreventieproject (proeftuin) alle gemeenten	7.194	34.025	-	41.219
Rookvrije schoolterreinen Oostzaan	-	534	-	534
Rookvrije schoolterreinen Wormerland	-	318	-	318
Jeugdteam Noorderhoofdstraat Zaanstad	194.359	-	133.251	61.108
Jeugdteam Weerpad Zaanstad	193.094	-	143.207	49.887
Toezicht WMO alle gemeenten behalve Zaanstad	33.274	-	33.274	-
ZaansFit! Zaanstad	60.000	75.058	1.305	133.753
	511.588	160.300	327.854	344.034

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

De GGD is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende huur- en leasecontracten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen. Het betreft huurcontracten die namens de gemeenten zijn afgesloten voor de huisvesting van het CJ(G). Het genoemde jaarbedrag zijn huur- en servicekosten.

Contracten	Jaarbedrag
Meerjarige contracten tussentijds opzegbaar:	
Huurcontract Geuzenpad 5 Zaandam	€ 26.553
Huurcontract A. Schweitzerstraat 2-4 Krommenie	€ 64.803
Huurcontract Bristolroodstraat Zaandam	€ 33.909
Huurcontract Guishuis Zaandijk	€ 51.192
Onderhuurcontract Zaanstad Vurehout	€ 52.560
Huurcontract Triton	€ 43.193
Huurcontract Vinkenstraat Zaandam	€ 35.761
Huurcontract Landauerstraat	€ 40.700
Huurcontract Heel Europa Purmerend	€ 40.339
Huurcontract Kerkbuurt Oostzaan	€ 33.360
Huurcontract Beschuitoren Wormer	€ 42.045
Huurcontract De Bolder Monnickendam	€ 36.113
Leasecontract Bus Faza	€ 6.884

2.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019

In dit hoofdstuk worden de baten en lasten per programma gepresenteerd. Per programma wordt een tabel gepresenteerd. Deze tabel is een weergave van de van de baten en lasten die verband houden met de uitvoering van de activiteiten binnen de Gemeenschappelijke Regeling.

Over- en onderschrijdingen binnen de Gemeenschappelijke Regeling worden nader toegelicht. Toegelicht wordt (in principe) het verschil tussen realisatie en begroting, indien er sprake is van een afwijking van meer dan € 10.000. Afwijkingen op de projectmatige werkzaamheden worden nader verantwoord bij de afrekening met de opdracht gevende gemeenten.

Overhead

Op grond van artikel 8, eerste lid, onderdeel c van het Besluit begroten en verantwoorden provincie en gemeenten is een apart overzicht opgenomen van de kosten van de overhead.

In de tabel op pagina 42 wordt per programma een splitsing gemaakt tussen de directe lasten van het primair proces, de lasten voor overhead uit het programma zelf en de overhead bedrijfsvoering. Het totaalbedrag aan overhead in de gemeenschappelijke regeling bedraagt € 4.413.643. Dit is zowel overhead uit bedrijfsvoering als overheadkosten van het programma zelf. Vanuit de gemeentelijke bijdragen aan de GR gaat 24,4% naar de overhead. Dit betreft zowel de overhead binnen het primaire proces, als binnen bedrijfsvoering. Van deze 24,4% gaat 15,8% naar bedrijfsvoering. Daar zijn de lasten ondergebracht die niet specifiek aan één product zijn toe te wijzen, en in brede zin ten bate komen van de hele organisatie. Hieronder valt huisvesting, directie en bestuurskosten, P&O, facilitair, financiën, ICT en bedrijfsvoering algemeen. Begin 2020 is een benchmark onderzoek uitgevoerd door bureau Berenschot. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de kosten voor overhead bij de GGD Zaanstreek-Waterland, 45% lager zijn dan de kosten van de overhead bij de referentiegroep.

Het resultaat van de Gemeenschappelijke Regeling

Per programma	Resultaat 2019
Programma 1 Monitor, signaleren en adviseren	55.009-
Programma 2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	336.963
Programma 3 Publieke gezondheidszorg bij rampen en crises	14.277-
Programma 4 Toezicht houden	37.994-
Bedrijfsvoering	-
	229.683
Markttaak Reizigers	15.603-

Het totale resultaat van de gemeenschappelijke regeling in 2019 bedraagt € **229.683** positief.

Programma 1: Monitoren, signaleren en adviseren

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een totaaloverzicht van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	1e begrotingswijziging	Begroting
Baten regulier	€ 982.732	€ 927.810	€ 915.626
Baten projecten	€ 743.847	€ 824.986	€ 229.609
Lasten regulier	€ 1.013.455	€ 864.810	€ 852.626
Lasten projecten	€ 743.847	€ 824.986	€ 229.609
Tussenresultaat	€ -30.723	€ 63.000	€ 63.000
Toevoeging aan reserves	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Onttrekking aan reserves	€ 38.714	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -55.009	€ -	€ -

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	1e begrotingswijziging	Begroting
Baten regulier	€ 54.922	€ -	€ -
Baten bijdragen gemeenten	€ 927.810	€ 927.810	€ 915.626
Lasten regulier	€ 1.013.455	€ 864.810	€ 852.626
Tussenresultaat	€ -30.723	€ 63.000	€ 63.000
Toevoeging aan reserves	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Onttrekking aan reserves	€ 38.714	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -55.009	€ -	€ -

Analyse realisatie versus begroting binnen de gemeenschappelijke regeling

Dit programma kent een negatief resultaat van € 55.009. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De extra baten komen van projectbaten 'Bruggen naar gezond gewicht', de invoering van de gezonde school, incidentele compensatie voor de vaccinatiecampagne, detachering bij RIVM, en UWV-compensatie.

De lasten

De personele lasten overschrijden de begroting vanwege extra personele inzet. De materiele lasten overschrijden de begroting op gebied van automatisering. Deze extra investering is nodig geweest om de website Gezondheid in Cijfers door te kunnen ontwikkelen. Deze extra investeringen worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve bevolkingsonderzoek.

Mutaties reserve

Uit de reservering gezondheidsenquête is een vrijval van € 38.714.

Programma 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Programma 2 bestaat uit een drietal onderdelen, te weten:

- Algemene gezondheidszorg
- Jeugdgezondheidszorg
- Maatschappelijke gezondheidszorg

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma kent een positief resultaat van € 338.964. Per onderdeel wordt het resultaat geanalyseerd. Per programmaonderdeel worden de baten en lasten gepresenteerd.

Programma 2: Algemene gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en reizigersadviesing.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 1.912.587	€ 1.794.945	€ 1.773.341
Baten projecten	€ 15.422	€ 15.422	€ -
Incidentele baten	€ 19.725	€ -	€ -
Lasten regulier	€ 1.896.380	€ 1.794.945	€ 1.773.341
Lasten projecten	€ 15.422	€ 15.422	
Tussenresultaat	€ 35.932	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ 15.603	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ 51.534	€ -	€ -

Dit programmaonderdeel kent een positief resultaat van € 51.534. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

Medische milieukunde heeft extra inkomsten gegenereerd door advisering bij o.a. evenementaanvragen aan de GHOR. Reizigersvaccinatie kent meer baten doordat er spreekuren gehouden zijn dan begroot.

De lasten

De lasten zijn hoger dan begroot door externe inhuur bij ziekteverzuim, de inkoop vaccinaties door reizigersvaccinatie die groter is doordat er meer spreekuren gehouden zijn en meer kosten aan digitale ondersteuning van reizigersvaccinatie dan begroot.

Mutaties reserve

Het negatief resultaat bij reizigersvaccinatie leidt tot een onttrekking aan de reserves van € 15.603.

Programma 2: Jeugdgezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 9.915.338	€ 9.173.962	€ 9.021.405
Baten projecten	€ 8.243.565	€ 8.684.404	€ 8.796.063
Lasten regulier	€ 9.853.424	€ 9.173.962	€ 9.021.405
Lasten projecten	€ 8.243.565	€ 8.684.404	€ 8.796.063
Tussenresultaat	€ 61.915	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ 262.500	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ 324.415	€ -	€ -

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 1.105.091	€ 363.715	€ 363.715
Baten bijdragen gemeenten	€ 8.810.247	€ 8.810.247	€ 8.657.690
Lasten regulier	€ 9.853.424	€ 9.173.962	€ 9.021.405
Tussenresultaat	€ 61.915	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves		€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ 262.500	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ 324.415	€ -	€ -

Dit programmaonderdeel kent een positief resultaat van € 324.415. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten zijn hoger dan begroot door extra inkomsten vanwege de vaccinatiecampagne MenACWY (meningokokken) en de subsidie voor enkele artsen in opleiding oude stijl. Daarnaast vindt de vrijval van de reserves frictiekosten in dit programmaonderdeel plaats.

De lasten

De lasten zijn hoger dan begroot, redenen hiervoor zijn de uitvoering van de vaccinatie campagne MenACWY, de inhuur externen in verband met krapte op de arbeidsmarkt voor opvulling vacatures en vervanging bij verzuim en de kosten KD+: gebruikerskosten en licentie kosten.

Mutaties reserve

Conform het besluit van het Algemeen Bestuur op 4 juli, heeft er een vrijval van de reserves frictiekosten projecten plaatsgevonden. Deze vrijval vindt plaats binnen het programma Jeugdgezondheidszorg en bedraagt € 262.500.

Programma 2: Maatschappelijke gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 1.070.130	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Baten projecten	€ 4.081.353	€ 4.194.402	€ 3.580.927
Lasten regulier	€ 1.109.115	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Lasten projecten	€ 4.081.353	€ 4.194.402	€ 3.580.927
Tussenresultaat	€ -38.985	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -38.985	€ -	€ -

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 17.226	€ -	€ -
Baten bijdragen gemeenten	€ 1.052.904	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Lasten regulier	€ 1.109.115	€ 1.052.904	€ 1.039.490
Tussenresultaat	€ -38.985	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -38.985	€ -	€ -

Dit programmaonderdeel kent een negatief resultaat van € 38.985. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten regulier bestaan uit een restantbedrag van de detachering van een medewerker naar een andere GGD en UWV-compensaties ten gevolge van zwangerschap.

De lasten

Door extra lasten ten behoeve van de inzet van een extern herplaatsingsbureau zijn er frictiekosten ontstaan. Echter, buiten de GR heeft het team Meldpunt Advies en Bijzondere Zorg extra projectgelden verworven om de ketenaanpak personen met verward gedrag en het project suicidepreventie vorm te geven. Het team heeft een efficiënte werkwijze ontwikkeld waardoor meer meldingen per medewerker kunnen worden afgehandeld. Maar door de frictiekosten is er toch een eenmalig tekort ontstaan.

Programma 3: Publieke gezondheid bij ongevallen en rampen

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 225.074	€ 262.551	€ 262.551
Baten bijdragen gemeenten	€ 1.149	€ 1.149	€ -
Lasten regulier	€ 240.500	€ 263.700	€ 262.551
Tussenresultaat	€ -14.277	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -14.277	€ -	€ -

Dit programma kent een negatief resultaat van € 14.277. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten regulier bestaan uit de bijdrage aan de GHOR uit de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. Deze baten liggen lager dan begroot. De oorzaak hiervoor ligt in het feit dat de vergoeding van de kernteamleider psychosociale hulpverlening nog maar voor 50% aan de Veiligheidsregio wordt doorbelast. De reden hiervoor is dat deze kernteamleider ook de voorzitter van het interne crisisteam van de GGD is. Daarnaast is er een lagere vergoeding voor de directeur publieke gezondheid dan begroot (0,3 fte begroot, waarvan 0,2 fte doorbelast wordt aan de Veiligheidsregio).

De lasten

De lasten liggen lager dan begroot vanwege de pensionering van een medewerker die slechts gedeeltelijk vervangen is.

Programma 4: Toezicht houden

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 481.759	€ 549.160	€ 540.931
Baten projecten	€ 147.763	€ 154.903	€ -
Lasten regulier	€ 519.753	€ 549.160	€ 540.931
Lasten projecten	€ 147.763	€ 154.903	€ -
Tussenresultaat	€ -37.994	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -37.994	€ -	€ -

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten regulier	€ 473.530	€ 540.931	€ 540.931
Baten bijdragen gemeenten	€ 8.229	€ 8.229	
Lasten regulier	€ 519.753	€ 549.160	€ 540.931
Tussenresultaat	€ -37.994	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat na bestemming	€ -37.994	€ -	€ -

Het Programma Toezicht kent geen bijdrage vanuit de Gemeenschappelijke Regeling omdat de daadwerkelijk aantal gemaakte uren rechtstreeks worden gefactureerd aan de opdrachtgevende gemeente.

Dit programma kent een negatief resultaat van € 37.994. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten van toezicht bestaan uit inkomsten van uitgevoerde inspecties die één-op-één worden doorbelast. Het tarief van deze inspecties was niet kostendekkend.

De lasten

Eind 2018 is het plan van aanpak Toezicht opgesteld om de verwachte negatieve prognose over 2019 van € 180.000 terug te brengen. De onderdelen van het plan van aanpak waren het terugbrengen van personele kosten en het genereren van meer inkomsten door een hogere productiviteit, een efficiënte werkwijze inspecties en herstelaanbod, het terugbrengen van de inhuur van externen, het detacheren van personeel, het terugbrengen van het ziekteverzuim en het aanboren van andere inkomstenbronnen, zoals de uitbreiding van Technische Hygiëne Zorg. Hierdoor is het tekort van bijna € 120.000 in 2018 teruggebracht naar bijna € 38.000.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden naar rato van de begrote bijdrage bedrijfsvoering, volledig doorbelast aan de programma's 1 tot en met 4. De paragraaf heeft daardoor geen resultaat.

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen de paragraaf.

	Realisatie	1e begrotings- wijziging	Begroting
Baten	€ 4.830.948	€ 4.387.290	€ 4.354.164
Incidentele baten	€ 4.309		
Lasten	€ 5.019.568	€ 4.337.290	€ 4.304.164
Incidentele lasten	€ 3.317		
Tussenresultaat	€ -187.628	€ 50.000	€ 50.000
Toevoeging aan reserves	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Onttrekking aan reserves	€ 237.628		€ -
Resultaat na bestemming	€ -	€ -	€ -

Alle baten en lasten van deze paragraaf worden gedekt uit bijdragen uit projecten en de gemeenschappelijke regeling en heeft in principe geen resultaat.

De baten

De gerealiseerde baten overschrijden de begroting. Dit wordt veroorzaakt door de hoger dan begroote bijdrage voor bedrijfsvoering vanuit de projecten.

De lasten

De personele lasten overschrijden de begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door de inhuur van extern personeel ten behoeve van ondersteuning op gebied automatisering en financiën en door frictiekosten voortkomend uit de reorganisatie. Daarnaast zijn de salarislasten van de functionaris gegevensbescherming slechts gedeeltelijk gedekt door vrijval uit de reserve AVG en heeft er personele uitbreiding op Publieksdienstverlening, ARBO preventiemedewerker en Kwaliteitszorg plaatsgevonden.

De lasten overschrijden de begroting. Deze overschrijding wordt mede veroorzaakt door de renovatie van het pand aan de Vurehout. Deze renovatiekosten worden gedeeltelijk gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve groot onderhoud. De bureaunkosten zijn hoger dan begroot. Deze overschrijding wordt mede veroorzaakt door de kosten voor de aanschaf en implementatie van Afas.

Mutaties reserve

Er heeft ten behoeve van de renovatie Vurehout een onttrekking van € 193.997 uit de reserve groot onderhoud plaatsgevonden. De reserve AVG is met een onttrekking van het restbedrag van € 43.630 naar € 0 teruggebracht.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Op grond van de financiële voorschriften (besluit begroten en verantwoorden) wordt dit hoofdstuk afgesloten met een overzicht van de incidentele baten en lasten die in de verschillende programma's en de paragraaf Bedrijfsvoering in 2019 zijn verantwoord. Het betreft hier nagekomen lasten en baten over het voorgaande boekjaar dan wel baten of lasten die niet konden worden voorzien. Dit betreft de volgende bedragen:

Programma	incidentele baten	incidentele lasten
Algemene Gezondheidszorg	€ 19.725	€ -
Bedrijfsvoering	€ 4.309	€ 3.317
	€ 24.034	€ 3.317

2.3.4 Resultaatbestemming

Het resultaat over 2019 bedraagt **€ 32.817 negatief**.

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 4 juli besloten om bij de jaarrekening 2019 de reserves frictiekosten projecten te laten vrijvallen. Deze reserves kennen een bedrag van € 262.500. Dit bedrag is opgenomen in het resultaat van 2019. Deze reserves worden uitgekeerd aan de acht gemeenten.

Vrijval reserves frictiekosten projecten			
Gemeente	Totaal inwoners 1-1-2017		Terug te betalen door GGD
Zaanstad			€ 220.000
Purmerend			€ 23.000
Beemster	9.205	€ 1.812	
Edam/Volendam	35.800	€ 7.049	
Landsmeer	11.275	€ 2.220	
Oostzaan	9.652	€ 1.900	
Waterland	17.290	€ 3.404	
Wormerland	15.820	€ 3.115	
			€ 19.500
Totaal	99.042		€ 262.500

De algemene reserve kent een tekort van € 77.074. Zowel het negatieve resultaat als het tekort op de algemene reserve, samen een bedrag ter grootte van € 109.864, wordt doorbelast naar de gemeenten volgens de volgende verdeling:

Bijdrage dotatie Algemene Reserve		
Gemeente	Totaal inwoners 1-1-2017	Te ontvangen door GGD
Beemster	9.205	€ 3.035
Edam Volendam	35.800	€ 11.804
Landsmeer	11.275	€ 3.718
Oostzaan	9.652	€ 3.183
Purmerend	79.928	€ 26.355
Waterland	17.290	€ 5.701
Wormerland	15.820	€ 5.216
Zaanstad	153.679	€ 50.672
Totaal	332.649	€ 109.684

De voorgestelde resultaatbestemming is niet verwerkt in deze jaarrekening.

2.3.5 Wet Normering Topinkomens

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (hierna: WNT) van kracht. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT kent een openbaarmakingregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-)publieke instelling.

Als topfunctionarissen binnen de GGD worden aangemerkt, de leden van het Algemeen Bestuur van de GGD en de directie. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door acht wethouders van de deelnemende gemeenten. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2018 vermeld. De functie van de leden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur is onbezoldigd.

Situatie 2018

Topfunctionaris	Functie	Wethouder gemeente
mevr. B.A.C. Jonk-de Lange	lid algemeen bestuur tot 21-01-18	Beemster
J.R.P.L. Dings	lid algemeen bestuur van 10-07-18	Beemster
V. Tuijp	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
R. Quakernaat	lid algemeen bestuur tot 01-06-18	Landsmeer
mevr. M. Elfferich	lid algemeen bestuur van 01-06-18	Landsmeer
mevr. T. Schaafsma	lid algemeen bestuur tot 29-01-18	Oostzaan
mevr. R. Dral	lid algemeen bestuur van 06-02-18 en tot 18-06-18	Oostzaan
N. Bonenkamp	lid algemeen bestuur van 18-06-18	Oostzaan
mevr. E.S. Tijmstra	lid dagelijks en algemeen bestuur tot 12-01-18	Purmerend
H.M.M. Rotgans	lid dagelijks en algemeen bestuur van 17-01-18	Purmerend
J. Kes	lid algemeen bestuur tot 07-06-18	Waterland
T. van Nieuwkerk	lid algemeen bestuur van 07-06-18	Waterland
mevr. E. Fens	lid algemeen bestuur tot 05-06-18	Wormerland
K. van Waaijen	lid algemeen bestuur van 05-06-18	Wormerland
J. Olthof	lid dagelijks en algemeen bestuur tot 28-06-18	Zaanstad
mevr. S. Mutluer	lid dagelijks en algemeen bestuur van 28-06-18	Zaanstad

Situatie 2019

Toezichthoudende functionarissen met een bezoldiging van minder dan € 1.700		
J.R.P.L. Dings	lid algemeen bestuur	Beemster
V. Tuijp	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
mevr. M. Elfferich	lid algemeen bestuur	Landsmeer
N. Bonenkamp	lid algemeen bestuur	Oostzaan
H.M.M. Rotgans	lid dagelijks en algemeen bestuur	Purmerend
T. van Nieuwkerk	lid algemeen bestuur	Waterland
K. van Waaijen	lid algemeen bestuur	Wormerland
mevr. S. Mutluer	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad

In 2019 werd de directie van de GGD Zaanstreek-Waterland gevormd door een directeur (de heer mr. F.H.J. Strijthagen). De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semi publieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt voor 2019: € 194.000. In onderstaande tabel wordt de bezoldiging vermeld. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2018 vermeld.

Situatie 2018

Naam Functie	FHJ Strijthagen Directeur	
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	17-aug-15	
In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	heden	
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	
Deeltijdfactor	100%	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	129.688
Beloningen betaalbaar op termijn	€	18.281
Totaal bezoldiging	€	147.969
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€	189.000

Situatie 2019

Naam Functie	FHJ Strijthagen Directeur	
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	17-aug-15	
In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	heden	
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	
Deeltijdfactor	100%	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	133.082
Beloningen betaalbaar op termijn	€	23.889
Totaal bezoldiging	€	156.971
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€	194.000

Het bezoldigingsmaximum voor de directeur bedraagt € 194.000. Dit maximum wordt niet overschreden door de directeur.

Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van het algemeen bestuur bedraagt € 29.100 en voor de overige leden van de Raad van Toezicht/Commissarissen € 19.400. Deze maxima worden niet overschreden.

2.3.6 Gebeurtenis na balansdatum

De uitbraak van Covid-19/Corona heeft een grote invloed op de dagelijkse gang van zaken bij de GGD. De GGD is op dit moment opgeschaald naar GROEP fase 1. Dit houdt in dat iedere medewerker van de GGD werkzaam kan worden ingezet ten behoeve van de bestrijding van de crisis. Dit heeft uiteraard effect op de bedrijfsvoering.

Naast het feit dat er uitgaven zijn vanwege de extra inzet van medewerkers, ook buiten kantooruren, en het realiseren van thuiswerkfaciliteiten, ontstaan er achterstanden in de zorg, zoals bij de Jeugdgezondheidszorg waar minder consulten worden uitgevoerd. Door het verplicht thuiszitten kan het aantal meldingen bij Veilig Thuis oplopen. Dit alles kan tot gevolg hebben dat er achterstanden ontstaan, deadlines niet worden gehaald, wachtlijsten groeien en er hogere kosten zijn.

Het Corona virus kan ook effect hebben op de inkomsten van de GGD. Doordat er bepaalde projecten/contracttaken niet kunnen worden uitgevoerd, bestaat het risico dat de opdrachtgever niet de volledige subsidie zal uitkeren. Dit terwijl medewerkers wel in vaste dienst zijn.

Er zullen waarschijnlijk, in de loop van 2020, om aan de wettelijke taken te kunnen voldoen, inhaal acties moeten worden gestart. Ook dit kan leiden tot extra uitgaven.

Het is nog volkomen onduidelijk hoe de crisis zich zal ontwikkelen. Bovendien zijn er nog geen concrete toezeggingen vanuit de overheid over een tegemoetkoming in de extra uitgaven. Het is om deze redenen nu nog niet mogelijk om de impact van de crisis te materialiseren.

Hoewel we moeten afwachten wat de totale impact van deze crisis is op het vermogen en resultaat van GGD Zaanstreek-Waterland, bieden de maatregelen en de beschikbare reserves van GGD Zaanstreek-Waterland op dit moment voldoende houvast.

BIJLAGEN

Afkortingenlijst

AA	Amsterdam-Amstelland
ABR	Antibioticaresistentie
AGZ	Algemene gezondheidszorg
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BHV	Bedrijfshulpverlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BZK	Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centra jeugd en gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COPI	Commando Plaats Incident
CPB	Centraal Planbureau
DPG	Directeur Publieke Gezondheid
DSI	Dienst Speciale Interventie
EBG	Epidemiologie, beleid en gezondheidsvoorlichting
GAGS	Geneeskundig adviseur gevaarlijke stoffen
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GROP	GGD rampen opvangplan
GZT	Groot Zorg Team
HPV	Humaan Papilloma Virus
IB-er	Intern begeleider
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel keuze budget
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
KD+	Kind dossier
LGB	Lokaal gezondheidsbeleid
MABZ	Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg
M@ZL	Medische Advisering Ziek gemelde Leerling
MBZ	Meldpunt Bijzondere Zorg
MGZ	Maatschappelijke gezondheidszorg
MOB	Meldpunt Overlast en Bemoezorg
MSA	Monitoren, signaleren en adviseren
MSM	Mannen seks met mannen
MT	Management Team
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OTO	Opleiden, Trainen, oefenen
P&O	Personeel & Organisatie
PG	Publieke Gezondheid
PGO	Periodiek Gezondheidskundig Onderzoek
PSH	Psychosociale hulpverlening na ongevallen en rampen
PR	Public Relations
(R)BT	Regionaal beleidsteam
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorg
ROT	Regionaal Operationeel Team
rVTV	regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning
RZV	Reizigersvaccinatie

SOA	Seksueel overdraagbare aandoening
SZV	School ziekteverzuim
TBC	Tuberculose
VHT	Video Home Training
VO	Voortgezet onderwijs
VrZW	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VVE	Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW	Werkloosheidswet

Taakvelden

Om baten en lasten van taken en activiteiten te kunnen aggregeren en met die van andere GGD-en te kunnen vergelijken, moeten ze in vergelijkbare eenheden worden ingedeeld. De kwaliteit van de informatie kan het beste worden gewaarborgd, als hiervoor een indeling wordt gebruikt die gemeenten ook zelf gebruiken.

Voor de GGD zijn slechts een beperkt aantal taakvelden van toepassing. Hieronder wordt een tabel weergegeven waarin de gerealiseerde baten en lasten 2019 per taakveld worden weergegeven.

Taakveld	Taakveld-nummer	lasten	baten
0. Bestuur ondersteuning Overhead	0.4	4.413.643	
1. Veiligheid Crisisbeheersing en brandweer	1.1	206.364	225.074
7. Volksgezondheid en milieu Volksgezondheid	7.1	10.075.620	2.826.422
Totaal (lasten-baten)			11.644.131

De projectbaten en -lasten zoals opgenomen in de staat van baten en lasten in de jaarrekening zijn niet opgenomen in de tabel taakvelden. De projectbaten en -lasten behoren niet tot de reguliere kernactiviteiten van de GGD en zijn uit dien hoofde ook niet opgenomen in deze tabel taakvelden. Deze projectlasten worden volledig gedekt door de projectbaten.

De baten en lasten bedrijfsvoering betreffen de doorbelastingen van de afdeling bedrijfsvoering naar de programma's. Deze baten en lasten zijn wel apart zichtbaar gemaakt op de staat van baten en lasten, maar zijn gesaldeerd opgenomen in de bovenstaande taakvelden. Dit heeft geen effect voor baten, lasten en vermogen van de GGD.

Bovenstaand overzicht taakvelden sluit met een bedrag van 11.644.131 negatief. Dit bestaat zoals hierboven beschreven uit de reguliere baten en lasten inclusief reservemutaties maar exclusief de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten.

Aan het algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland

INFO@VERSTEGENACCOUNTANTS.NL

WWW.VERSTEGENACCOUNTANTS.NL

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland te Zaandam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening, een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de GGD Zaanstreek-Waterland op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van de GGD Zaanstreek-Waterland welke d.d. 25 januari 2018 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2019;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2019; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid

In de jaarrekening 2019 zijn lasten voor een totaalbedrag van € 490.034 opgenomen waarvan op onderdelen niet kan worden vastgesteld of in voorgaande jaren is voldaan aan de geldende wet- en regelgeving ten aanzien Europese aanbesteding. Dit bedrag is in 2019 als rechtmatigheidsfout aangemerkt. De rechtmatigheidsfout bedraagt meer dan 1%, doch niet meer dan 3% van de voorgeschreven controletolerantie en zorgt daardoor voor een oordeel met beperking inzake de rechtmatigheid.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op d.d. 25 januari 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de GGD Zaanstreek-Waterland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 330.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de inleiding;
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder interne verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader van de GGD Zaanstreek-Waterland van 25 januari 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het algemeen bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het algemeen bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Dordrecht, 6 april 2020

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
W.P. de Vries RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Zaanstreek-Waterland

Postbus 2056 • 1500 GB Zaandam
Vurehout 2 • 1507 EC Zaandam
Telefoon (0900) 254 54 54 • Fax (075) 616 30 16
info@ggdzw.nl • www.ggdzw.nl